

Documentinformatie	Status:
Naam document: Jaarverslag 2018	Goedgekeurd door de Raad van Toezicht d.d. 17-06-2019
Auteur: A. de Geus	Vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 17-06-2019
Versie dd: 17-6-2019	

Jaarverslag 2018

Scholengemeenschap voor vrijeschoolonderwijs

Wilhelminasingel 15
6524 AJ Nijmegen
bestuur@sgvvs.nl

Stichtse Vrije School te Zeist
Novalis College te Eindhoven
Karel de Grote College te Nijmegen
Tobiasschool te Zeist

Wilhelminasingel 15
6524 AJ Nijmegen
024 3820460

1	Vooraf	4
2	Leeswijzer	4
A.	Bestuursverslag	5
3	Scholengemeenschap voor vrijeschoolonderwijs	5
	Doelstelling.....	5
	Kernactiviteiten	5
	Governance	5
	Organisatiestructuur	5
	Toezicht door Inspectie van het Onderwijs.....	6
	Kwaliteitszorg	7
	Klachten.....	10
4	Onderwijsontwikkelingen in de scholen.....	10
	Strategisch beleid 2017-2021.....	10
	Stichtse Vrije School	11
	Stichtse Vrijeschool afdeling Tobiasstroom	13
	Novalis College	14
	Karel de Grote College	16
	Tobiasschool.....	19
5	Verantwoording Raad van Toezicht	20
	Algemeen.....	20
	Functioneren van de Raad.....	21
	Samenstelling en mutaties	21
	Bezoldiging	22
	Jaarrekening en begroting.....	22
	Waardering.....	22
6	Verantwoording medezeggenschapsraden	23
	Stichtse Vrije School	23
	Novalis College	23
	Karel de Grote College	24
	Tobiasschool.....	24
	pMR	25
7	Kerncijfers onderwijs	26
	Leerlingen.....	26
	Tevredenheid leerlingen	27
	Geslaagden.....	28
8	Personeel.....	29
	Ontwikkelingen personeelsbeleid	29
	Personeelsbestand	29
	Leeftijdsopbouw.....	30

.....	30
Ziekteverzuim	30
.....	30
Onbevoegden	31
Uitkeringen na ontslag	31
9 Financiële situatie	32
Financiële kengetallen.....	32
Balans	33
Exploitatieresultaten	34
Exploitatieoverzicht.....	35
Nadere analyse exploitatie.....	36
Begroting 2019	37
Huisvesting	37
Treasurybeleid.....	38
10 Risicoparagraaf.....	39
Leerlingrisico's bruto netto	39
Bekostigingrisico's.....	41
Personeelsrisico's.....	42
Organisatorisico's.....	44
Gebouw- en inventarisrisico's.....	44
Diverse risico's.....	46
Renterisico.....	46
Kredietrisico's.....	46
Liquiditeitsrisico	47
Gewenste buffervermogen	49
11 Toetsing financiële positie.....	50
12 Continuïteitsparagraaf.....	52
A Gegevensset.....	52
B Overige rapportages	55
13 Ondertekening.....	56
14 Bijlagen.....	57
Nevenfuncties leden Raad van Toezicht	57
Nevenfuncties voorzitter College van Bestuur.....	57
B. Jaarrekening 2018.....	59

1 Vooraf

U leest het jaarverslag van onze stichting waarin we een beeld geven van onze activiteiten in 2018. De Raad van Toezicht en de medezeggenschapsraden hebben met hun eigen jaarverslag daaraan bijgedragen. We hebben geprobeerd om een beknopt maar getrouw beeld te geven van de ontwikkelingen. Daarna is er een uitgebreid verslag van de financiële positie van de school. Reacties ontvangen we graag op bestuur@sgvvs.nl.

2 Leeswijzer

Het jaarverslag bestaat uit de verantwoording over het gevoerde beleid en de verantwoording over de financiën, de jaarrekening.

Het verslag start (3) met een korte beschrijving van de scholengemeenschap. In (4) beschrijven we de ontwikkelingen op de belangrijkste speerpunten van de school. In (5) verantwoordt de Raad van Toezicht zijn activiteiten en in (6) doen de medezeggenschapsraden dat. In (7) en (8) staan de belangrijkste cijfers over onderwijs en personeel. (9), (10), (11) en (12) geven inzicht in de huidige en toekomstige financiële situatie van de stichting. Het jaarverslag besluit met de jaarrekening 2018.

Met dit jaarverslag verantwoordt het College van Bestuur het gevoerde beleid. Het verslag komt aan de orde in het managementteam en in de deelmedezeggenschapsraden VO en in de medezeggenschapsraad PO. De Raad van Toezicht keurt het verslag goed waarna het College van Bestuur het vaststelt.

Onze accountant heeft het verslag beoordeeld, de jaarrekening gecontroleerd en een controleverklaring afgegeven. Het verslag wordt na vaststelling gepubliceerd op de website van de stichting en gezonden aan uitvoeringsorganisatie DUO van het ministerie OCW, de gemeente Nijmegen en de Bank Nederlandse Gemeenten.

A. Bestuursverslag

3 Scholengemeenschap voor vrijeschoolonderwijs

Doelstelling

De Stichting Scholengemeenschap voor Vrijeschoolonderwijs stelt zich ten doel de instandhouding en de ontwikkeling van een of meer instellingen voor vrijeschoolonderwijs, waar onderwijs wordt gegeven op basis van de pedagogische inzichten die voortkomen uit de antroposofie. Dit komt tot uiting in het navolgende citaat van Rudolf Steiner: "De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten om zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen, maar wel wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken" (uit: Zur Dreigliederung des Sozialen Organismus; Gesammelte Aufsätze 1919-1921; Stuttgart 1962).

Kernactiviteiten

De scholengemeenschap biedt voortgezet vrijeschoolonderwijs aan leerlingen van twaalf tot en met achttien jaar en speciaal basisvrijeschoolonderwijs aan leerlingen van zes tot twaalf jaar. Het vrijeschoolonderwijs kent een doorlopend leerplan voor leerlingen van vier tot en met achttien jaar. De scholengemeenschap heeft daarom nauw contact met de vrijescholen voor basisonderwijs, vanwaar een groot gedeelte van de leerlingen van de scholengemeenschap afkomstig is.

Governance

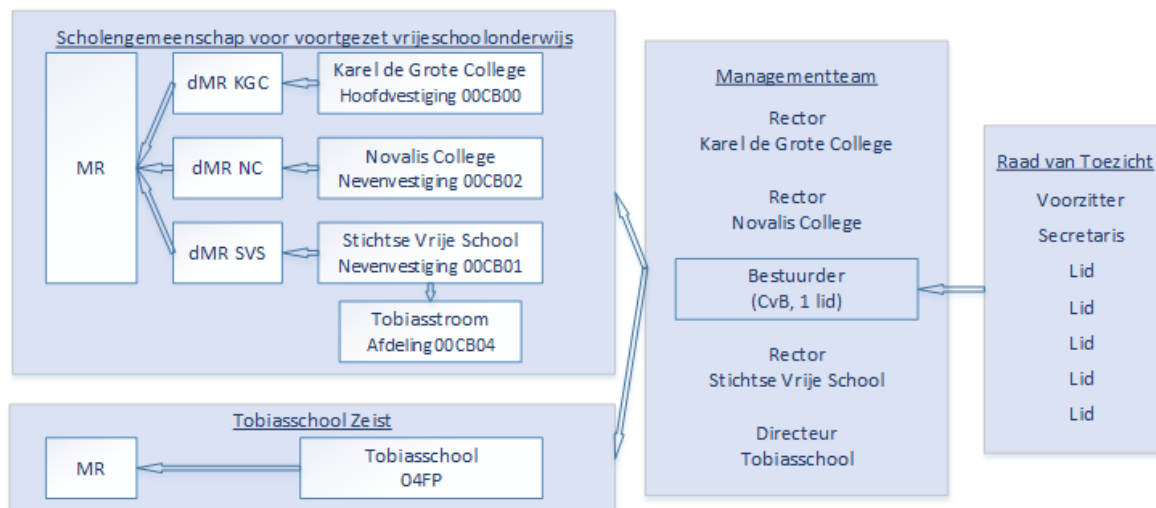
Het bevoegd gezag van de scholengemeenschap is de Stichting Scholengemeenschap voor Vrijeschoolonderwijs gevestigd te Nijmegen. De stichting heeft een Raad van Toezicht en een College van Bestuur bestaande uit één bestuurder. De Raad van Toezicht komt ongeveer vijf maal per jaar bijeen. De Raad ziet toe op het functioneren van de bestuurder, adviseert de bestuurder en keurt een aantal besluiten van de bestuurder goed. De Raad van Toezicht heeft over 2018 verslag gedaan van zijn activiteiten (zie hoofdstuk 4). De Stichting heeft een klokkenluidersregeling. De Stichting hanteert de Code Goed Onderwijsbestuur. In 2018 is geconstateerd dat de statuten, gezien de wijzigingen in wet- en regelgeving en gezien nieuwe inzichten binnen de Stichting, wijziging behoeven. Met gebruikmaking van externe expertise is een begin gemaakt met een traject dat moet leiden tot nieuwe statuten.

De Stichting kent twee medezeggenschapsraden: een voor de Tobiasschool (SBAO) en een voor de school voor voortgezet onderwijs. Elke vestiging voor voortgezet onderwijs heeft een deelraad medezeggenschap (dMR). In 2018 is de medezeggenschapsstructuur geëvalueerd en een traject gestart dat moet leiden tot nieuwe werkstructuur waarin de drie geledingen (leerlingen, ouders, medewerkers) meer dan voorheen betrokken worden bij stichtingsbrede aangelegenheden en waarbij de deelmedezeggenschapsraden VO en de medezeggenschapsraad PO beter in positie komen.

Organisatiestructuur

De scholengemeenschap omvat drie vestigingen voor voortgezet onderwijs (het Karel de Grote College te Nijmegen, de Stichtse Vrije School te Zeist (met een afdeling leerwegondersteunend

onderwijs: de Tobiasstroom) en het Novalis College te Eindhoven en een school voor speciaal basisonderwijs (de Tobiassschool te Zeist). De VO-vestigingen (later ook te noemen ‘scholen’) en de PO-school opereren elk op onderwijskundig gebied vrij zelfstandig. Het gezamenlijke beleid wordt afgestemd in een managementteam dat bestaat uit de directeur van de Tobiassschool, de drie rectoren van de scholen VO en de bestuurder.

Toezicht door Inspectie van het Onderwijs

Alle scholen binnen de Stichting hadden in 2018 het zogenaamde basisarrangement. In 2018 voerde de onderwijsinspectie het vierjaarlijks onderzoek uit bij het bestuur van de Stichting Scholengemeenschap voor Vrijeschoolonderwijs (SGVVS). De inspectie onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

De inspectie concludeerde dat het onderwijs van SGVVS voldoet aan de kwaliteitseisen die de inspectie aan elke school in Nederland stelt. De inspectie schrijft verder in haar rapport: “SGVVS zorgt er daarnaast ook voor dat leerlingen in een doorlopende leerlijn hoofdonderwijs krijgen. Dit draagt bij aan de brede ontwikkeling van de leerling in sociaal, persoonlijk en kunstzinnig opzicht. Het brede aanbod bevordert een goede algemene ontwikkeling van de leerlingen en maakt de leerlingen nieuwsgierig naar de wereld. De werkvormen van het hoofdonderwijs nodigen uit tot een actieve verwerking van de lesstof en kunnen leerlingen ondersteunen bij het zetten van een volgende stap in hun leerproces. SGVVS realiseert deze eigen doelen binnen de kaders van de financiële mogelijkheden. Het financieel beheer van het bestuur is in orde. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs.

SGVVS heeft een goede basis gelegd voor de verdere kwaliteitsontwikkeling van het Vrijeschoolonderwijs. Die basis bestaat enerzijds uit stabiele basiskwaliteit op het vlak van leerresultaten, onderwijs en professionele cultuur. Anderzijds bestaat deze basis uit een toekomstvisie waar leraren, ouders, leerlingen en wetenschappers aan meegewerkt hebben.

De inspectie heeft op bestuursniveau en op schoolniveau geen onderdelen gezien die vanuit wettelijke eisen verbetering behoeven. Wel geeft de inspectie verbeteringsuggesties: “Het bestuurlijk zicht op de realisatie van doelen van het hoofdonderwijs en wat leraren doen om ervoor te zorgen dat leerlingen zich goed ontwikkelen, kan beter. Dit zicht kan verbeteren door de beschikbare informatie over leerlingen en leskwaliteit van het hoofdonderwijs te vergelijken met concrete ontwikkelingscriteria voor hoofd, handen en hart. Bij deze vergelijkingen kan

bijvoorbeeld ook gekeken worden naar verschillen tussen jongens en meisjes of tussen leerlingen met een voorsprong of een achterstand. Hierdoor ontstaat een genuanceerder beeld over de bijdrage van het hoofdonderwijs aan de brede ontwikkeling van leerlingen. SGVVS kan door het zichtbaar maken van de brede ontwikkeling van leerlingen leraren stimuleren om de feedback nadrukkelijker op de ontwikkeling van hoofd, handen en hart te richten.”

Deze suggestie wordt door de stichting opgepakt en ze gaan hiermee aan het werk.

Kwaliteitszorg

Het speelveld

Onze belangrijkste opdracht, ook opgenomen in de statuten van de stichting, is om de jonge mens te helpen om zijn motieven en idealen te verhelderen en te ontwikkelen zodat in hem of haar voornemens voor de toekomstige samenleving worden gewekt. Onze leerlingen voegen zich niet uitsluitend in de bestaande orde maar vernieuwen de wereld.

We gebruiken de doeldomeinen van Biesta (kwalificatie, socialisatie en subjectwording) om ons denken over ons onderwijs te structureren. Voor het invoegen in de bestaande orde zijn vooral de kwalificatie- en socialisatie-elementen van het onderwijs belangrijk. Subjectwording is vereist om de wereld te kunnen vernieuwen.

Beleidsplannen

De ambities van onze school zijn beschreven in het strategisch beleidsplan 2017-2021. De scholen hebben de strategische doelstellingen vertaald naar schooldoelstellingen, vervolgens naar teamdoelstellingen en soms ook naar individuele doelstellingen. De schooldoelstellingen zijn per schooljaar uitgewerkt in jaardoelen.

Werkgebieden

De scholengemeenschap heeft in 2018 verder gewerkt aan de verdere uitwerking van de kwaliteitszorg en met name aan de verschillende werkgebieden in kwaliteitsbeleid. Hieronder staan de werkgebieden beschreven en zijn zij uitgewerkt en toegelicht volgens PDCA cyclus (Plan, Do, Check en Act).

Figuur: werkgebieden kwaliteitsbeleid

	Ontwikkelingskwaliteit	Onderwijskwaliteit	Bedrijfsvoeringskwaliteit
Koersdocument (plan)	strategisch beleidsplan schoolplan teamplan	professionaliseringsplan indicatoren leskwaliteit	overzicht indicatoren en normen
Proceseigenaar (do)	SPB: bestuurder SP: rector/directeur teamplan: teamleider	prof.plan: bestuurder leskwaliteit: rector/directeur i.s.m. teamleider leraar (intervisie)	bestuurder i.s.m. bestuursbureau

Monitoring (check)	SBP: in 4 maandsrapportage SP: in 4 maandsrapportage	monitor leskwaliteit door leraar en rector/directeur en teamleider monitor prof.plan vlootschouw door rector/directeur	kernindicatoren: in 4 maandsrapportages jaarlijkse kwaliteitskaart door bestuursbureau
Bijsturing en/of bijstelling (act)	interventies door leidinggevenden	interventies door leidinggevenden, agendering in R&O gesprek	interventies door leidinggevenden

Ad Ontwikkelingskwaliteit

Ontwikkelingskwaliteit Plan

SGVVS heeft de ontwikkelingskwaliteit vastgelegd in plannen: het SBP, de schoolplannen en de teamplannen. Deze plannen kennen een sterke samenhang, zijn in overleg en afstemming tot stand gekomen, zijn bij betrokkenen bekend en raadpleegbaar.

Ontwikkelingskwaliteit Do

De plannen kennen een proceseigenaar die zorg draagt voor de uitvoering van de plannen:

- SGVVS SBP bestuurder
- Schoolplan rector/directeur
- Teamplan teamleider

Ontwikkelingskwaliteit Check

De proceseigenaar checkt de voortgang van de eigen plannen en rapporteert daarover aan leidinggevende en medewerkers in de 4 maandsrapportages en in het MT in de bordsessies.

Ontwikkelingskwaliteit Act

De leidinggevende pleegt, aan de hand van de check en aanvullende signalen of incidenten, de interventies die nodig zijn om het plan voortgang te laten vinden en de beoogde resultaten te behalen. Aan de hand van de evaluaties stelt de leidinggevende ambitie en plan zonedig bij.

Ad Onderwijskwaliteit

Onderwijskwaliteit Plan

Inzake de onderwijskwaliteit heeft SGVVS twee gebieden benoemd: *ontwikkeling en scholing personeel* en *vereiste leskwaliteit*. Voor het eerste gebied is er nog geen specifiek doel en plan geformuleerd of vastgelegd. De leskwaliteit heeft SGVVS uitgewerkt in drie gebieden:

- De leraar geeft op een didactisch goede wijze les,
- de leraar is een inspirerende en/of gepassioneerde vrijeschoolleraar en voldoet aan zijn pedagogische opgaven,

- de leraar kan inspelen op de (ondersteunings)vraag van leerlingen en tegelijkertijd andere leerlingen niet verwaarlozen.

De kwaliteit is verder niet uitgewerkt of vastgelegd in normen of indicatoren.

In 2019 zal er voor de *ontwikkeling en scholing van personeel* een specifiek professionaliseringsplan komen dat bestuurder en rector/directeur cyclisch uitvoeren en volgen.

Onderwijskwaliteit Do

Rector/directeur en teamleider zijn de proceseigenaren inzake onderwijskwaliteit. Op alle scholen werken de leraren met intervisie-achtige instrumenten aan hun kwaliteit en hun ontwikkeling. Leraren betrekken leerlingen bij de beoordeling van hun eigen leskwaliteit.

Onderwijskwaliteit Check

Teamleiders en schoolleiders bezoeken de lessen om de kwaliteit te beoordelen. De hiervoor beschreven monitoring is vrij qua tijd en/of vorm. Eenmaal per jaar doen teamleiders en schoolleider een vlootschouw waarin zij elke leraar beoordelen hoe sterk deze is in de ontwikkeling en wat de leskwaliteit is. Uit de beoordeling volgt zowel op niveau van de leraar als het team een opdracht. De bestuurder bespreekt de uitkomst van de vlootschouw met de rector/directeur.

In 2019 zullen de scholen het monitoren van de leskwaliteit verder in vorm brengen, met nadrukkelijk een eigen inbreng van de leraar (waarin hij ook zijn pedagogische ambitie aangeeft) en op schoolniveau vaste, voor ieder volgbare ritmes volgen in intervisie en lesbeoordeling, in samenhang met R&O gesprekken.

Onderwijskwaliteit Act

De leidinggevende brengt de uitkomst van de vlootschouw in in de R&O gesprekken en het teamoverleg en pleegt, aan de hand van de check en aanvullende signalen of incidenten, de interventies die nodig zijn om het plan voortgang te laten vinden en de beoogde resultaten te behalen. Aan de hand van de evaluaties stelt de leidinggevende ambitie en plan zonodig bij.

Ad Kwaliteit bedrijfsvoering

Kwaliteit van de bedrijfsvoering Plan

SGVVS werkt met een kwaliteitskaart met 'harde' kwaliteitsgegevens met streefwaarden en normen.

Kwaliteit van bedrijfsvoering Do

Bestuurder en rector/directeur zijn proceseigenaar inzake de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In de velden Onderwijs en Organisatie ligt het eigenaarschap voornamelijk bij de rector/directeur, in het veld personeel is er sprake van een gedeeld eigenaarschap (SGVVS is de werkgever, de rector/directeur is de leidinggevende en stuurt de werkprocessen van de leraar aan), in de velden financiën en RI&E ligt het eigenaarschap voornamelijk bij de bestuurder.

Kwaliteit van bedrijfsvoering Check

Jaarlijks brengt de scholen en het bestuur met de zogenaamde kwaliteitskaart de prestaties per school en voor de hele stichting als geheel in kaart. De bestuurder bespreekt de kwaliteitskaart in het MT en met de Raad van Toezicht. Naast de jaarlijkse monitoring in de kwaliteitskaart, volgt elke school iedere 4 maanden enkele aangewezen relevante kritische succesfactoren (bijvoorbeeld ziekteverzuim en lesuitval) en rapporteert daarover in de 4 maandrapportage die gedeeld wordt met team en MR.

Kwaliteit van de bedrijfsvoering Act

De leidinggevende pleegt, aan de hand van de check en aanvullende signalen of incidenten, de interventies die nodig zijn om het plan voortgang te laten vinden en de beoogde resultaten te behalen. Aan de hand van de evaluaties stelt de leidinggevende ambitie en plan zonodig bij.

Klachten

In 2018 zijn twee klachten bij het bestuur binnengekomen, van ouders van de Stichtse Vrije School. Beiden zijn na bemiddeling van de bestuurder en de rector afgehandeld.

4 Onderwijsontwikkelingen in de scholen

Strategisch beleid 2017-2021

In 2017 hebben we gewerkt aan een nieuw strategisch beleidsplan 2017-2021. In *gremiumgesprekken* hebben leraren, ouderplatform, leerlingenraad en schoolleiding zich bezig gehouden met de gewenste doelstellingen voor de komende vierjaarsperiode.

Vanuit onze bestaande vier kernwaarden

- * spirituele visie op de menselijke ontwikkeling,
- * kunstzinnige pedagogie : opvoedkunst,
- * ontwikkeling van onderwijs en onderwijsgevendend,
- * open en veilige leergemeenschap,

is onze visie beschreven.

- * Wij ontmoeten elkaar in een uitdagende leergemeenschap van leerlingen, medewerkers en ouders.
- * Wij vormen een school met wortels in de antroposofisch menskunde en met een visie op modern, zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs.
- * Wij staan actief in de wereld en komen op voor de pedagogische ruimte.
- * Wij zien de leraar als ontwerper van de lesinhoud.

En vervolgens zijn vijf doelen voor de komende vier jaar geformuleerd.

- * Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.
- * We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.
- * Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen we maatschappelijke ontwikkelingen en maken duidelijk welke keuzes we in ons onderwijsaanbod maken en waarom we dat doen.
- * Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte voor ons vrijeschoolonderwijs.
- * Wij ontwikkelen een gemeenschappelijke visie op digitale geletterdheid en het gebruik van ICT.

De scholen hebben de doelen in het schoolplan uitgewerkt in schooldoelen en beschrijven in hun jaarplan de schooljaardoelen. Vanaf schooljaar 2017/2018 wordt gewerkt met de nieuwe

strategische doelen. Voor dit jaarverslag zijn bij de vo-scholen de resultaten zo goed mogelijk geordend volgens de nieuwe strategische doelen.

Stichtse Vrije School

Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.

Het project omtrent het ontwikkelen van onze toetscultuur heeft een stevige doorgang gevonden. Belangrijke aspecten in dit project zijn het zorgdragen voor effectievere feedback op het gemaakte werk van leerlingen en het toetsen/evalueren op een bij ons vrijeschoolonderwijs passende manier. Dit laatste houdt in dat toetsen vooral worden ingezet om leerlingen verder te helpen in ontwikkeling in plaats van als 'afrekeninstrument'. Er is vorig jaar gestart met vrijwillige intervisiegroepen van leraren die in de praktijk hun toetscultuur wilden veranderen. Daarnaast is er ook tijdens studiedagen en middagen en in het intervisietraject weer aandacht aan dit thema geschonken, zodat alle leraren in het proces worden meegenomen. Ook leerlingen en ouders zijn geïnformeerd over het project en worden in de les, op ouderavonden en via het Contactouderplatform en dMR bij het project betrokken. Daarnaast is er een intensieve uitwisseling met collega's van andere scholen en diverse landelijke organisaties die zich ook met dit onderwerp bezighouden. De projectleider is in ook dit kader zelf verbonden aan het lectoraat Waarde(n) van Vrijeschoolonderwijs. Dit project wordt ook in de komende jaren weer gecontinueerd en uitgebreid.

Om het vrijeschoolonderwijs te bestendigen, verder te ontwikkelen en uit te kunnen dragen, is in 2017 het project 'persoonsvormende didactiek toepassen in periodeonderwijs en vaklessen' gestart. Het persoonsvormende aspect van vrijeschoolonderwijs staat onder druk en dreigt steeds meer naar de achtergrond te verdwijnen door de toenemende kwalificatie-eisen en examendruk. De vormende kwaliteit van de lessen heeft continue aandacht nodig, maar ook een stevige herijking. De bedoeling was dat dit project al in 2018 de nodige aandacht in de organisatie zou krijgen. Alhoewel er op de studiedagen aandacht is besteed aan dit onderwerp en het ook een onderwerp is tijdens de intervisie, heeft het nog een intensiever vervolg. Er is ook landelijk (binnen en buiten de vrijescholen) een groeiende behoefte aan heldere definiëringen en voorbeelden van persoonsvormende onderwijsaspecten. Dit project zal dan ook worden voortgezet in een breder kader.

Het thema 'hoogbegaafdheid en extra uitdagingen' stond in 2018 ook op de ontwikkelagenda. Het gaat hier om leerlingen die hoogbegaafd zijn en om leerlingen die meer uitdaging nodig hebben in de bètavakken. In 2017 is een samenwerking aangegaan met U-talen, om zo onze leerlingen meer uitdaging te bieden in de bètavakken. Deze samenwerking liep in 2018 naar tevredenheid door. Op het gebied van hoogbegaafdheid is er in pilotvorm gewerkt met een groepje leerlingen. Dit heeft nog niet tot een succesvolle aanpak voor de gehele school geleid. Er is sprake van uitwisselingen binnen het regionale samenwerkingsverband (er wordt ook subsidie voor ontvangen). Gezocht wordt naar een nieuw projectopzet waarbij meer draagvlak onder collega's en leerlingen kan worden gevonden; eventueel met rijkssubsidie.

We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.

Met het vormen van verschillende werkgroepen voor het ontwikkelen van pedagogische en didactische inzichten en handswijzen, alsmede op het gebied van de onderwijsinrichting hebben we ook in 2018 gezamenlijk gewerkt aan de ontwikkeling van het onderwijs. Daarnaast wordt er in de verschillende teams en in de gemeenschappelijke pedagogische vergaderingen en studie(mid)dagen regelmatig gewerkt aan deze ontwikkeling. In het lesgeven zelf hebben de

leraren traditioneel veel individuele vrijheid, maar het afstemmen op hoofdlijnen is steeds belangrijker geworden en vindt ook steeds nadrukkelijker plaats in de verschillende secties en teams.

Met betrekking tot beleidsmatige aangelegenheden is er elke maand een Beleidsforum, waarbij iedere medewerker welkom is. Hier worden vrijwel alle beleidsmatige ontwikkelingen brainstormenderwijs en/of adviserend besproken, voordat er een besluit over genomen wordt.

Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen we maatschappelijke ontwikkelingen af en maken duidelijk welke keuzes in ons onderwijsaanbod we maken en waarom we dat doen.

In 2017 zijn we gestart met het regionale project Eco Schools dat tot doel heeft om in samenwerking met leerlingen onze ecologische voetafdruk te verkleinen. Het streven is om binnen twee jaar het VN erkende keurmerk te halen voor een duurzame school: de Groene Vlag. Dit project heeft dit jaar intern -na een voortvarende start in vorig schooljaar- een matige voortzetting gekend, voornamelijk door ziekte van de (nieuwe) projectleider. Wel is er door de gemeente inmiddels een substantieel bedrag gereserveerd om de school voor de komende 40 jaar te verduurzamen. Daarmee gaan we de komende jaren aan de slag in samenwerking met diverse maatschappelijke instanties, medewerkers en leerlingen. In het ouderplatform is ook voorgesteld om deskundige ouders hierbij te betrekken.

Naar aanleiding van opmerkingen van de inspectie en wettelijke verplichtingen, hebben we besloten een vernieuwd passend 5-jarig Havo-traject te ontwikkelen, als alternatief voor de vmbo-t-route. Dit traject zal ook explicieter aangeboden moeten worden. Er zijn hierover contacten met collega's van andere vrijescholen die met hetzelfde vraagstuk bezig zijn. Daarnaast hebben we in het afgelopen jaar in een kleine groep veel aandacht besteed aan het zoeken naar mogelijkheden om de kwaliteit van de voorbereidingen op het mavo-examen te verbeteren (waarbij de betreffende leerlingen in alle opzichten goed tot hun recht kunnen komen) en de -op termijn verplichte- doorstroommogelijkheid naar het havo-traject voor alle leerlingen goed vorm te geven. Deze ontwikkelingen worden voortgezet.

Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte voor ons vrijeschoolonderwijs.

We zijn als school in toenemende mate in dialoog met onze ouders en de bredere "omgeving" over het vrijeschoolonderwijs. Er is sprake van een grote belangstelling in onze onderwijsvisie en ook op landelijk niveau wordt vanuit onze school aan het onderwijsdiscours deelgenomen. We onderhouden contacten over o.a. persoonsvormend onderwijs en het toets-vraagstuk met diverse externe personen en instellingen en begeleiden veel stagiair(e)s die specifiek interesse hebben in het vrijeschoolonderwijs.

Daarnaast nemen we deel aan diverse landelijke en regionale overleg- en uitwisselbijeekomsten en conferenties. Hierbij delen we -waar mogelijk en passend- onze inzichten vanuit het vrijeschoolonderwijs.

Wij ontwikkelen een gemeenschappelijke visie op digitale geletterdheid en het gebruik van ICT.

Er is in schooljaar 2017/2018 een start gemaakt met het uit het strategisch beleidsplan voortgekomen project 'Het ontwikkelen van een breed gedragen ICT- en mediawijsheidbeleid en het uitwerken daarvan in ons onderwijs' door onder meer deel te nemen aan het gemeenschappelijke ICT-project dat plaatsvindt binnen onze stichting. In 2018 heeft dit project geen doorgang gekregen vanwege het vertrek van de bestuurder van onze stichting. In school heeft dit project nog geen momentum gekregen. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om ontwikkeltijd hiervoor in te zetten en aandacht te besteden op studiedagen.

Interne schoolorganisatie

Vanwege het lerarentekort en ons streven om de lesuitval uitval te verminderen en ook vooruitlopend op de uitstroom van oudere leraren die de komende jaren binnen onze school zal plaatsvinden, zijn we in 2018 begonnen met het ontwikkelen van een strategisch personeelsbeleid. Kerndoelen hiervan zijn aandacht voor de overdracht en het behoud van onze menskundige/pedagogische kennis en cultuur vanuit de antroposofie en het zorgdragen voor een flexibel personeelsbestand met brede bevoegdheden en voldoende capaciteiten om de diverse taakgebieden goed te kunnen blijven bemensen. Op basis van leerlingenprognoses is de behoefte voor de komende schooljaren voor een groot deel in kaart gebracht. Ook is er een vertaling gemaakt naar het aannamebeleid van de school en naar ons intern opleidingsbeleid.

De afgelopen jaren is sprake geweest van groei van onze school. De verwachting is dat deze groei zich voort zal zetten. Om dit reden is er binnen de school uitvoerig gewerkt aan en overlegd over de consequenties en te nemen stappen die vanwege de groei van de school nodig zullen zijn. Ook op regionaal niveau is in de samenwerking met de andere schoolbesturen inzake de gemeentelijke planning aandacht geschonken aan de ontwikkelingen. Onze ambities staan op de kaart en voor komend schooljaar zijn we de benodigde "voorzieningen" (ruimtes/ bemensing/ organisatie/ kwaliteitsbewaking en ontwikkeling) aan het concretiseren.

De groei van de school vraagt bij ons ook bezinning op de inrichting van ons mentoraat. Tot nu toe werken wij altijd met twee mentoren per klas. Echter, binnen ons huidige personeelsbestand is deze aanpak niet meer houdbaar; er zijn te weinig leraren die mentor kunnen zijn. Dit is voor ons -naast al langer levende vragen bij collega's en ouders over de opzet van het mentoraat- een aanleiding geweest om zowel organisatorisch als inhoudelijk te kijken naar het mentoraat binnen de school. De keuze is nu om met een mentoraat vanuit een persoon te werken en deze mentor een heldere sleutelpositie (terug) te geven in de leerlingenzorg. In 2018 is dit project voor een groot gedeelte opgezet, zijn de verschillende mogelijkheden onderzocht in samenwerking met het lerarencollege en externe deskundigen. Daarbij is er ook afgestemd met het contactouderplatform en de dMR. Hieruit is bovenstaande visie naar voren gekomen, die het tweede deel van het schooljaar 2018-2019 verder wordt uitgewerkt en geïmplementeerd.

Stichtse Vrijeschool afdeling Tobiasstroom

De Tobiasstroom heeft de Strategische doelen van de stichting uitgewerkt tot vier schooldoelen. Deze vier schooldoelen dienen de kernwaarden en visie van de stichting. De doelen zijn als volgt geformuleerd:

- Inbedding eindexamens in de afdeling Tobiasstroom
- Toekomstbestendigheid van de Tobiasstroom
- Borgen vrijeschoolkwaliteiten

Inbedding eindexamens in de afdeling Tobiasstroom

In het voorjaar van 2018 hebben de leerlingen uit klas 11 hun eindexamen gedaan. Zij waren de eerste lichting die, na 35 jaar Tobiasonderwijs in Zeist, eindexamen deed. Alle leerlingen behaalden in één keer hun diploma.

In september 2018 is een collega (docent Dienstverlening & Produceren) gestart met de in company opleiding om zo de bevoegdheid voor het nieuwe vak te behalen. De opleiding wordt samen gedaan met de collega's van Schoonoord en CCZ (Christelijk College Zeist).

Toekomstbestendigheid van de Tobiasstroom

Eind 2017 berichtte Schoonoord dat ze de samenwerking wilde stopzetten, mede doordat de onderwijsinspectie problemen zag in de combinatie van een vrijeschool-stroom binnen het openbaar onderwijs. Begin 2018 is dit bekrachtigd en is de Tobiasstroom op zoek gegaan naar een nieuwe samenwerkingspartner om de Tobiasleerlingen een examenmogelijkheid te kunnen blijven aanbieden.

In het voorjaar van 2018 heeft de school over examens positieve gesprekken gevoerd met het CCZ. De beide besturen hebben in juli de overeenkomst getekend. Per 1 augustus zijn de 10^e klas Tobias-leerlingen bij het CCZ ingeschreven zodat ze in 2020 bij het CCZ een examen kunnen doen. De overeenkomst kent qua financiën en verantwoordelijkheid dezelfde constructie zoals deze was met Schoonoord.

Borgen vrijeschoolkwaliteiten

Om naast het inbedden van het eindexamen de vrijeschool kwaliteiten te borgen, zijn er op organisatieniveau acties ondernomen. Zo is de vergaderstructuur herzien. In die nieuwe structuur is er meer ritme en tijd voor pedagogiek en didactiek. Na de eerste evaluatie blijkt dat het beoogde resultaat, meer verdieping, al zichtbaar wordt. De doorontwikkeling van deze interventie zal zich toespitsen op het faciliteren van meer overlegtijd. De ontwikkeltijd zal verder helpen bij het versterken van de leerkrachten en hun vrijeschoolkwaliteiten.

Geheel 2018 stond in het teken van de vernieuwbouw van het schoolgebouw. Met hulp van HEVO (projectbegeleiding) en RAU (architectenbureau) zijn de eisen vertaald naar het Voorlopig Ontwerp (VO). In de planning wordt rekening gehouden met een bouwtijd van een jaar met mogelijke start in 2019/2020.

Novalis College

Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.

Inrichting

In het schooljaar 2018/2019 is de eerste havo-11 klas het examenjaar ingegaan, evenals de laatste havo-12 klas. Uit de eerste evaluatie is gebleken dat het lesrooster in klas 10 voor leerlingen als zwaar wordt ervaren. Hierin zijn mogelijkheden tot wijziging verkend.

De eerste bovenbouw-klas van de homogene vmbo-t leerroute is gestart in augustus 2018. In deze klas kiezen de leerlingen eerder hun profiel, waardoor ruimte ontstaat om in de tweede helft van het jaar al gericht met examenstof te werken. Ook resteert er voldoende ruimte om vrijeschoolse onderdelen in het rooster te vervlechten. Alle leerlingen ronden ook af in een kunstvak. Daarnaast is gewerkt aan een optimalisering van het programma voor de 7^e en 8ste klas van deze vmbo-t leerroute.

Projecten

Het totale plan om in 2021/2022 te komen tot een eigentijdse vrijeschool in de regio Brainport, met gezondmakend onderwijs op maat, gericht op leerlingen die persoon-willen-zijn is vastgesteld en besproken met medewerkers, leerlingen en ouders. Vanuit die ambitie zijn werkgroepen geïnstalleerd die werken aan de verdere ontwikkeling van het vak Creatieve Technologie, een leerlijn digitale geletterdheid, explicieter herkenbaarheid van het vrijeschoolonderwijs, de opzet van maatwerk, de invoering van het Plusdocument en een gezond leef- en leerklimaat. De werkgroepen hebben hun eigen opdrachten en werken hier continue aan; er is een overkoepelende werkgroep met projecteigenaren én een werkgroep die bestaat uit ouders, leerlingen én projecteigenaren die regelmatig spreken over de ontwikkelingen en innovaties.

Daarbij is de inbreng van leerlingen van groot belang. Zij geven aan dat vooral een compacter rooster, innovatieve vakken, interessant hoofdonderwijs én gedreven, enthousiaste leraren motiverende factoren zijn om te komen tot een goed leerklimaat. Een aandachtspunt is de stress onder leerlingen. De school werkt met andere scholen aan een omvangrijk onderzoek naar achterliggende factoren van stress bij leerlingen om uiteindelijk hierin adviezen te geven en acties in te zetten.

Samenwerking

Deelmedezeggenschapsraad, ouderraad en leerlingenraad zijn zeer actief betrokken bij het onderwijs. Vanuit deze gremia wordt constructief meegedacht en meegewerkt aan de verbetering van het onderwijs.

We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.

In het afgelopen jaar is gestart met een intensieve verkenning van het leerplan. In studiegroepen is gewerkt aan de algemene achtergronden van het vrijeschoolonderwijs om vervolgens ook een brug te maken naar de invulling van de eigen vaklessen en periodes. De studie zal leiden tot een verkenning of de periodes en vaklessen (nog) passen in deze tijd en/of op de juiste manier worden ingevuld. Ook wordt gekeken waar vakoverstijgend onderwijs mogelijk is. Daarnaast is opnieuw een aantal interne scholingsmodules aangeboden. Deze zijn verzorgd door eigen en externe medewerkers. Ieder personeelslid heeft minimaal twee modules gevolgd. De keuzevrijheid is groot en wordt gewaardeerd. Naast de cursus fenomenologie en de vrijeschoolopleiding, vergroten medewerkers hun kennis van (vrijeschool)onderwijs ook op deze wijze. Door deelname aan werkgroepen (creatieve technologie, digitalisering, internationalisering) en projecten (kunstweken, kantelweken) kunnen leraren het onderwijs mede (her)inrichten. De leskwaliteit wordt gemonitord door middel van lesbezoeken en mogelijk intervisie. De teamleiders hebben hierin een leidende rol gekregen voor hun eigen teamleden. De leraren zijn intensief betrokken bij de ontwerpfasen van de uitbreiding van het gebouw. Daarbij is met name gekeken naar de verankering met het eigentijds onderwijs en andere vormen van lesgeven, zoals colleges, zelfstandige werkplekken voor leerlingen én grotere lokalen.

Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen we maatschappelijke ontwikkelingen en maken duidelijk welke keuzes we in ons onderwijsaanbod maken en waarom we dat doen.

Zoals eerder aangegeven is de school bezig met het herinrichten van het vrijeschoolonderwijs, rekening houdend met de grote behoefte aan technisch-georiënteerd personeel in regio BrainPort.

Het eigentijds vrijeschoolonderwijs wat de school voor ogen heeft, is geworteld in de achtergronden én heeft verbinding met maatschappelijke ontwikkelingen als burgerschap, digitalisering, techniek en vaardigheden die passen bij de tijd. Tijdens de lessen digitale vaardigheden krijgen leerlingen te maken met nieuwe ontwikkelingen en leren ze omgaan met de voor- en nadelen. In het vak Creatieve technologie komen techniek en kunst bijeen. Het oude ambacht is naast de vernieuwingen in de techniek gezet. De school heeft inmiddels een Makerslab ingericht met materialen die bij het vak CT worden ingezet. Ook wordt hierbij gebruik gemaakt van stagiaires, die vanuit mbo- en hbo werken met leerlingen in de school. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de werkdruk van leerlingen kan worden tegengegaan, bijvoorbeeld door inzet van meer maatwerk én keuzewerktijd. Een eerste aanzet hiertoe is gedaan. Formatief toetsen, toetsdrukvermindering, versnelde trajecten en verkleinde PTA's zijn aandachtspunten.

Leerlingen en leraren zijn bij internationale uitwisselingen betrokken. In 2018 hebben uitwisselingen met Rusland en Brest plaatsgevonden. Ook zijn andere projecten verkend. Bij het lesprogramma koken is een verbinding gemaakt tussen de lessen koken en het aanbod van de kantine van de school: dit heeft de school de "Gouden Schaal" opgeleverd.

Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte van ons vrijeschoolonderwijs.

In de regio heeft de school de contacten versterkt op meerdere gebieden: een actieve betrokkenheid in het samenwerkingsverband, curriculumontwikkeling voor creatieve technologie met andere scholen, samenwerking met onderwijsinstellingen in onderzoeken naar werkstress bij leerlingen, beroepenavonden met andere scholen en deelname aan debatten, stages en projecten in de regio.

De schoolleiding heeft deelgenomen aan congressen en cursussen (regionaal en landelijk); daarnaast wordt actief zitting genomen in verschillende gremia om het vrijeschoolonderwijs voor het voetlicht te brengen. Met het initiatief in VO-vrijeschoolonderwijs Tilburg is frequent contact geweest.

Vanuit de pedagogische werkgroep en de schoolleiding is contact met de onderbouwen over gezamenlijke vieringen of activiteiten. Ook is er overleg met de antroposofische koepel in Eindhoven.

Overigen

De ondersteuningsstructuur voor leerlingen in het kader van Passend Onderwijs is opnieuw tegen het licht gehouden. Daarbij is besloten dat één coördinator leiding geeft aan de anderen en daarmee de regie heeft over het totaal. Er is ook intensiever contact met het samenwerkingsverband door deelname aan de audit- en kwaliteitscommissie.

De integratieklas van de Blauwe Bloem heeft voldoende aanmelding. De samenwerking met de ZML wordt door beide partijen als zeer waardevol ervaren.

De instroom in 2018/2019 is hoger geweest dan het jaar tevoren: er zijn vier brugklassen geformeerd, één homogene vmbo-t klas, één vmbo-t/havo en twee havo/vwo-klassen zijn gestart.

De uitbreiding van de school heeft vertraging opgelopen door externe factoren. Het concept Plan van Eisen en het voorlopig ontwerp zijn klaar.

Karel de Grote College

Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.

Project Onderwijstijd.

Bij de evaluatie van het Project Onderwijstijd (verlengde lestijden en aanpassingen lessentabellen) zijn ouders (ouderkring) en leerlingen (leerlingenraad) bevraagd per jaarlaag om in beeld te krijgen of bereikt werd wat met het project werd beoogd. In een tweede ronde zijn twee leerlingpanels van ieder 5 leerlingen uit klas 11 en 12 en uit verschillende profielen samengesteld, die na een plenaire start waarbij een enquête is ingevuld, een uur met drie docenten hebben gesproken over de kwaliteit van onderwijs, het huiswerk en de hoeveelheid contacttijd (per vak) en een adviesronde. De input is meegenomen in de bijstellingen van de lessentabellen.

Sollicitaties.

Leerlingen zijn altijd betrokken bij procedures voor werving en selectie van leraren. Er is inmiddels een vast bestand van leerlingen die het interessant vinden om deel te nemen aan sollicitatiegesprekken. Door regelmatig dezelfde leerlingen uit te nodigen doen zij ervaring op en dat komt de kwaliteit van hun inbreng ten goede. Een speciale vermelding voor de sollicitaties voor de vacature muziekdocent (koor), waarbij een commissie van 8 leerlingen is samengesteld

die een proefles van de sollicitanten zal beoordelen, waarna twee leerlingen uit de commissie zullen deelnemen aan de sollicitatiegesprekken begin 2019.

Jaarplanning.

Leerlingen zijn betrokken bij de jaarplanning, m.n. bij de plaatsing van de toetsweken en de spreiding van de toetsen over 5 schooldagen.

Ouderkring.

In de ouderkring is het Project Onderwijstijd eveneens geëvalueerd, met leerlingen en ouders is gesproken over het smartphonebeleid van de school en het gebruik van ICT, de bestuurder heeft met de ouders gesproken over het strategisch beleidsplan, ouders hebben gesproken over het klassenleraarschap en het klassenouderschap en er is een initiatief genomen voor het opzetten van een ouderacademie. Deze Academie voor Ouders biedt meerjarige cursussen die gaan over ontwikkelings- en levensfasen van het opgroeiende kind en de jonge mens, opvoedingsvragen en -dilemma's; thema's naar leeftijd en vragen van alledag. De ouderacademie gaat een cursus van vijf zaterdagen verspreid over het schooljaar verzorgen. Gedurende deze vijf dagen is een afwisselend programma van verdieping, uitwisseling en kunstzinnig werk.

Algemene Ouderavond.

Ouders zijn actief betrokken geweest bij de jaarlijkse algemene ouderavond over de achtergronden bij het vrijeschoolonderwijs. Zij hadden naast de docenten zitting in het panel dat de avond inhoudelijk vulde.

We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.

Project Levende lessen heeft als doelstelling: de Versterking vrijeschoolonderwijs.

Op drie verschillende manieren heeft het project Levende lessen vanaf schooljaar 2018-2019 een doorstart gekregen onder leiding van drie LD-docenten. (a) Werkgroep studie antroposofie (b) Werkgroep leerlingbespreking (c) Werkgroep fenomenologie

Project Toetsen heeft als doelstelling: een gezamenlijke visie op toetsen (en toetsbeleid) voor het KGC, die recht doet aan de pedagogiek van de vrijeschool en een beschreven visie op toetsen die breed gedragen wordt, door het college, de leerlingen en de ouders. Daaruit volgend zal een nieuw toetsbeleid worden geformuleerd. Hierin zou in ieder geval plaats moeten zijn voor zowel summatieve als formatieve toetsing, zodat recht kan worden gedaan aan de wettelijke kwalificatie-eisen maar ook aan visie en missie van het KGC. Bewustwording van de (on)mogelijkheden op het gebied van toetsen en beoordelen en scholing van docenten is daarbij van groot belang.

Secties meer in beeld heeft als doelstelling: secties versterken. Er zijn meer sectievergaderingen georganiseerd, zodat secties kunnen werken aan hun vakwerkplan ter versterking van de doorgaande leerlijn. Deze doorgaande leerlijn gaat over verdeling van de lesstof over de leerjaren en over de didactisch aanpak binnen de lessen.

Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen wij maatschappelijke ontwikkelingen en maken we duidelijk welke keuzes we in ons onderwijsaanbod maken en waarom we dat doen.

PR.

Er is een nieuw PR-team opgezet bestaande uit leraren, ouders en leerlingen. Er is expliciet aandacht voor een goede presentatie en een goed evenwicht tussen jongens en meisjes op voorlichtingsmomenten.

Havo.

De werkgroep “havo-route op het KGC” richt een leerroute in die het aantrekkelijk maakt voor leerlingen om er zes jaar over te doen. De vijfjarige route blijft wel mogelijk en is de laatste twee leerjaren meer gericht op het examen.

Inrichting Middenbouw.

Doelstelling: onderzoeken of de dakpan-brugklas met een combinatie van twee schooltypen (mavo/havo) of een mavoroute vanaf de brugklas voordelen oplevert voor de leerlingen. Er is een werkgroep “dakpan-brugklas” of “mavo” opgezet waarbij verschillende scholen zijn bevraagd die ervaring hebben met dakpanonderwijs. Uiteindelijk zijn we tot de conclusie gekomen dat deze stromen geen goed alternatief vormen voor de huidige inrichting van onze tweejarige brugperiode. Noch lossen ze de ervaren problemen op. De werkgroep gaat dan ook voorstellen om onze huidige brede brugklas te behouden. Dit betekent niet dat het Karel de Grote College eerder genoemde signalen naast zich neerlegt. We zullen met het college naar oplossingen moeten zoeken die binnen onze huidige structuur passen. Een aantal van de dingen die veelvuldig heeft geklonken, is een verbetering van de differentiatie binnen de lessen en het aantrekkelijker en sociaal steviger maken van de bovenbouw mavostroom.

Mavo / K&A.

Doelstelling: werken met een teamplan t.a.v. introductieprogramma nieuwe klassen en het volgen van de leerlingen. Het plan voor de samenstelling en introductie van nieuwe klassen is bijgesteld en uitgebreid met geplande klassenbesprekingen. Het plan is bijgesteld in mei 2018, klassenbesprekingen zijn in het jaarplan van de vergaderingen opgenomen.

Huiswerk.

Er is een pilot gestart om te onderzoeken of, en zo ja, hoe er zowel in periodeonderwijs als in vaklessen gewerkt kan worden zonder huiswerk. Uitspraken (adviezen) van Rudolf Steiner zijn daarbij onder meer het uitgangspunt. Regelmatige terugkoppeling in de plenaire opmaten bij de wekelijkse vergaderingen zijn bedoeld om docenten hierover te informeren en te inspireren.

Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte voor ons vrijeschoolonderwijs.

LOB.

We hebben een begin gemaakt om activiteiten meer en meer te verbinden aan LOB: activiteiten die door en op school georganiseerd (stages, werkweken, bepaalde periodes), maar ook om buitenschoolse activiteiten zoals hobby's en werk. Daarnaast willen we nieuwe LOB-activiteiten ontwikkelen die functioneel en levensecht zijn, en leerlingen daarin echte keuzemogelijkheden bieden.

Netwerk.

Vertegenwoordigers van de school nemen deel aan diverse onderwijs-evenementen (school-leiderstop, VO-congres en VO-academie) en aan diverse netwerkbijeenkomsten (o.a. CSN, Mooi werk!) waar het vrijeschoolonderwijs zodoende vertegenwoordigd is.

Conferentie.

Het Karel de Grote College heeft aangeboden om in 2019 de landelijke conferentie van vrijescholen te ontvangen waar Paul Rosenmöller een van de sprekers zal zijn.

AOS.

Er is een initiatief genomen om academische opleidingsschool te worden en partner te worden in Passie Voor Leren, waarin naast een aantal VO-scholen de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (Instituut voor Leraar en School, HAN Masterprogramma's en ALO) en de Radboud Docenten Academie participeren.

Tobiasschool

De Begeleidingsdienst voor vrijescholen heeft de scholing verzorgd op het gebied van bewegend en kunstzinnig rekenonderwijs. De scholing is succesvol afgerond. Er is een leerlijn ontwikkeld die in het onderwijs zichtbaar is. Daarnaast is een pilot met effectief rekenonderwijs in de zesde klas succesvol afgerond. Naar aanleiding van de pilot is de keus gemaakt voor de nieuwe rekenmethode. In 2019 zullen wij starten met de implementatie van de methode en bijbehorende methodiek.

Naar aanleiding van de evaluatie van de groepsplannen sociaal gedrag zijn de groepsplannen qua lay-out aangepast aan de groepsplannen voor de cognitieve vakken. In 2019 zal de coördinator extra aandacht besteden aan de implementatie van de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht.

Op de Michaëlconferentie (samen met de vrijescholen Midden Nederland) heeft één van de teamleden zich geschoold in een vorm van de kinderbepreking. In 2019 zal deze vorm geïmplementeerd worden in de school.

De Tobiasschool is, onder begeleiding van HEVO advies en RAU architecten, tot een definitief ontwerp gekomen met betrekking tot de vernieuwbouwing van het gebouw.

5 Verantwoording Raad van Toezicht

Algemeen

De Raad van Toezicht (RvT) heeft als opgave om de maatschappelijke opgave van de stichting te bewaken en ondersteunen. Het betreft de ontwikkeling van leerlingen tot zelfstandige mensen, gezien vanuit het antroposofisch gedachtengoed. De RvT doet dat door toe te zien en door een kritische sparringpartner en een goede werkgever te zijn voor de bestuurder. Bij dit alles staan de verwachtingen van alle belanghebbenden centraal. De RvT ziet erop toe dat deze meegewogen worden in de beleidsvorming en besluitvorming van de stichting en de scholen die hier onderdeel van uitmaken. Vanzelfsprekend hanteert de RvT hierbij tevens de missie en visie van de stichting als toetssteen.

De Raad staat de bestuurder met advies ter zijde. Deze structuur wordt aangeduid als een 'two-tier' corporate bestuur, waarbij de Raad onafhankelijk is van het bestuur. Deze onafhankelijkheid komt eveneens tot uitdrukking in de samenstelling van de Raad. De leden zijn onafhankelijk ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook. Naast de vergaderingen met de bestuurder heeft de Raad ook overleg gepleegd met de medezeggenschapsraden en de rectoren.

De Raad houdt toezicht op de nalevering van de wettelijke voorschriften door het bestuur. Daarnaast gaat de Raad de rechtmatige verwerving, danwel de rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen door de Stichting na.

De Raad heeft de WNT-norm op basis van de complexiteitspuntenberekening goedgekeurd. De Raad heeft het treasury beleid beoordeeld en goedgekeurd. Deze voldoet aan de Regeling Beleggen, Belenen en Derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 18 december 2018).

Een belangrijke verandering in het verslagjaar was het vertrek van bestuurder Frans Ebskamp en de werving en selectie van een nieuwe bestuurder. In september namen wij in een mooie bijeenkomst op het Karel de Grote College afscheid van Frans, die vele jaren aan ons verbonden was. Eerst als docent van het Karel de Grote College en daarna als bovenschools schoolleider en eerste bestuurder van onze stichting. Per 1 september trad hij aan als bestuurder van een collega-stichting voor vrijeschoolonderwijs in Noord- en Oost-Nederland. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor al het werk dat hij verzet heeft en het in alle opzichten stevige fundament dat hij voor de stichting gelegd heeft.

Per 1 november 2018 is Allert de Geus aangetreden als nieuwe bestuurder. De Raad heeft als werkgever zijnde deze benoeming conform de opgestelde procedure gedaan en Allert de Geus benoemd tot uitvoerend bestuurder met ingang van 1 november 2018. Gezien zijn ruime bestuurlijke ervaring in het vrijeschool-onderwijs hebben wij alle vertrouwen dat we in hem een goede opvolger gevonden hebben. Frans Ebskamp was bereid om nog in de maanden september en oktober enkele formele bestuurlijke taken uit te voeren, zodat de bestuurlijke continuïteit gewaarborgd bleef.

Aan het eind van het verslagjaar traden zowel de voorzitter van de Raad van Toezicht, Piet-Hein Kolff, als Martijn de Loor terug vanwege het aflopen van hun zittingstermijnen. De Raad is hen dankbaar voor hun inzet voor de stichting. Als remuneratiecommissie hebben zij een belangrijke rol gespeeld in de verdere professionalisering van bestuur en toezicht.

Functioneren van de Raad

De reguliere vergaderingen van de Raad werden vier keer afwisselend gehouden op locatie bij één van de vestigingen in Zeist, Eindhoven en Nijmegen. Buiten de vergaderingen had de voorzitter van de Raad regelmatig contact met de bestuurder. Tevens was voor iedere vergadering een uur overleg in afwezigheid van de bestuurder over toezichtthema's. De auditcommissie heeft periodiek overleg met de bestuurder gevoerd, met name ten aanzien van de voorbereiding van de vaststelling van de jaarrekening en het opstellen van de begroting. Vanuit de rol als werkgever heeft de remuneratiecommissie door het jaar gesprekken gevoerd met de bestuurder op basis van de vastgestelde jaarcyclus (een planningsgesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek).

De intentie is om jaarlijks in afstemming met de bestuurder een kleinere of meer openbare bijeenkomst te organiseren over voor de stichting relevante onderwijsinhoudelijke thema's. In 2017 was dat over de betekenis van de toenemende digitalisering voor het onderwijs. Mede vanwege het vertrek van de bestuurder en het aantreden van een nieuwe bestuurder heeft in het verslagjaar 2018 geen themabijeenkomst plaatsgevonden.

De zelfevaluatie van de Raad werd in 2018 onder externe begeleiding van Puck Dinjens van Governance in Balans uitgevoerd. Dit leverde de Raad een goed overzicht van bevindingen en aandachtspunten voor de toekomst op. Geconstateerd werd dat de Raad evenwichtig is samengesteld en gegroeid is in zijn toezichthoudende rol, mede door de inrichting van de commissies. Verbeterpunten liggen op het vlak van het blijvend balans houden tussen toezichthouden en het stimuleren van de beleidsvorming, het contact onderhouden met de medezeggenschapsraden en op basis van de vastgestelde toezichtvisie ook een toezichtkader en toezichtagenda nader uitwerken en hanteren. Mede op advies van de bestuurder is besloten om het aantal leden van de Raad terug te brengen naar minimaal vier en maximaal zes.

Samenstelling en mutaties

In 2018 was de raad als volgt samengesteld:

	Benoemd	Aftredend	Herbenoemd	Aftredend
Martijn de Loor	03-12-2012	03-12-2015	03-12-2015	03-12-2018
Piet Hein Kolff	03-12-2012	03-12-2015	03-12-2015	03-12-2018
Manny Liebrecht	22-02-2013	22-02-2016	22-02-2016	22-02-2019
Jan Spijkers	22-02-2013	22-02-2016	22-02-2016	22-02-2019
Linda Scheeres	23-03-2015	23-03-2018	12-03-2018	23-03-2021
Tamara Cop	06-06-2016	06-06-2019		
Merlijn Trouw	20-03-2017	20-03-2020		

Manny Liebrecht en Jan Spijkers vormden in 2018 de auditcommissie. Linda Scheeres, Tamara Cop en Merlijn Trouw vormden de onderwijs- en identiteitscommissie. Martijn de Loor en Piet-Hein Kolff vormden in 2018 de remuneratiecommissie. Piet-Hein Kolff was voorzitter van de raad.

In het najaar werd geworven voor een nieuw lid en tevens voorzitter van de raad. Dit leverde geen geschikte kandidaat op. Vervolgens is besloten om meer tijd te nemen voor de opvolging

door een werving- en selectiebureau een searchopdracht te verstrekken. Begin 2019 heeft dit geresulteerd in de benoeming van een nieuwe voorzitter (Emile Roemer). In de tussentijd is Merlijn Trouw opgetreden als waarnemend voorzitter.

Hoofdfuncties van de leden:

Merlijn Trouw	Algemeen directeur bij DeSeizoenen, antroposofische zorginstelling
Tamara Cop	Docent en projectleider Honours Programma Faculteit Educatie bij Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Martijn de Loor	Directeur-eigenaar Gevoel voor de zaak – bureau voor organisatie- coaching
Piet Hein Kolff	Algemeen directeur Accres Apeldoorn BV Voorzitter Werkgeversvereniging VERMO
Linda Scheeres	Tot augustus 2017 Courseleader Contextual Studies Hoge School voor Kunsten Utrecht, en sinds september 2017 waarnemend schoolleider, beleidsadviseur vrijeschool De Vuurvogel Driebergen
Manny Liebrecht	Directeur-Bestuurder bij Christelijke basisschool De Rank in Helmond
Jan Spijkers	Hoofd productie LoVen special products

Op grond van het overzicht van nevenfuncties (die worden genoemd in de jaarrekening) van de RvT-leden is geen belangenconflict gebleken met het RvT-lidmaatschap.

De leden van de raad bezitten samen deskundigheid op bestuurlijk, maatschappelijk, financieel, personeel, organisatorisch en onderwijskundig terrein. Vijf leden hebben of hadden onlangs kinderen op een van de scholen van de Stichting. De leden staan echter onafhankelijk ten opzichte van personen en deelbelangen, ze voelen zich verbonden met het vrijeschoolonderwijs en onderschrijven de code Goed Onderwijsbestuur VO.

Externe accountant

Voor het jaar 2018 heeft de Raad van Toezicht de opdracht aan de in 2017 aangestelde accountant, Astrium Accountants, gecontinueerd.

Bezoldiging

Toezichthouders ontvingen een vergoeding van € 200 per bijgewoonde vergadering met een maximum van zes voor gewone leden en negen voor de voorzitter. Leden van een commissie ontvingen daarboven vergoedingen voor maximaal twee commissievergaderingen. De nieuwe bestuurder is ingeschaald op basis van de cao voor bestuurders.

Jaarrekening en begroting

De Raad van Toezicht heeft kennisgenomen van het door de bestuurder opgestelde jaarverslag en de jaarrekening over 2017 en deze goedgekeurd. De raad heeft ook kennisgenomen van de aanbevelingen van de accountant, deze samen met de bestuurder besproken en afgesproken dat de aanbevelingen zullen worden opgevolgd. De door de nieuwe bestuurder opgestelde begroting 2019 is door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Waardering

De raad spreekt zijn waardering uit voor de in 2018 getoonde inzet van de bestuurder en de medewerkers van alle scholen.

6 Verantwoording medezeggenschapsraden

De (d)MR-en en de MR van de Tobiaasschool maakten een jaarverslag van hun werkzaamheden. Hieronder staan de belangrijkste activiteiten samengevat.

Stichtse Vrije School

De dMR vergaderde zes keer in het kalenderjaar 2018. Bij de vergaderingen was de rector te gast, om informatie te verstrekken, zaken te verhelderen en om te luisteren. Daarnaast is er tweewekelijks overleg geweest tussen de rector en de personeelsgeleding van de dMR over zaken die vooral het personeel aangingen. Onderwerpen die op de dMR vergadering aan de orde zijn geweest zijn: de groei van de school en het aannamebeleid, het taakbeleid, de (extra) vergoeding van leraren bij het nakijken van de examens, het schoolplan, de jaarbegroting, PTA's en examenreglementen, het beleid t.a.v. mobiele telefoons op school, de AVG wetgeving, de implementatie van ontwikkeltijd in onze school, het nieuw te voeren mentorenbeleid, ouderbijdragen en de kosten voor de verschillende schoolreizen in het schooljaar 2019/2020, de sollicitatieprocedure LC en het levensfase bewust personeelsbeleid. De evaluatie van het 50 minutenrooster zal worden uitgevoerd in 2019.

De dMR bestaat uit een geleding van ouders/verzorgers, leerlingen en personeel. De samenstelling van de dMR bleef in 2018 constant. De dMR is zeer betrokken bij de ontwikkeling van de Stichtse Vrije School. De dMR voelt zich gehoord en gezien door de schoolleiding, al wordt geconstateerd dat veel zaken lange tijd nodig hebben voordat ze hun beslag (kunnen) krijgen. De dMR vervulde een actieve rol bij de uitloting dit jaar van leerlingen, doordat er meer aanmeldingen waren dan de school kon plaatsen.

De dMR heeft er vertrouwen in dat de goede samenwerking met de schoolleiding in de toekomst zal worden gecontinueerd.

Novalis College

De dMR is 10 keer bij elkaar geweest om te vergaderen. De vergaderingen worden een week van tevoren voorbereid met de voorzitter, een ouder en de rector. Afgelopen jaar is de bezetting van de dMR een aandachtspunt geweest. De personeelsgeleding bestond uit 2 mensen, een docent bovenbouw en een OOP-er. Eén personeelslid heeft zowel de functie van voorzitter als secretaris vervuld, omdat dit personeelslid een LD-functie heeft aanvaard is zij in juni 2018 gestopt met de dMR. Onder het personeel hebben verkiezingen plaatsgevonden. Een nieuw lid is toegetreden tot de dMR. Ook zijn er nieuwe ouders tot de dMR toegetreden. Omdat de belangstelling groot was is er een verkiezing geweest tussen 3 kandidaten. Een ouder is per augustus 2018 voorzitter van de dMR geworden. Twee ouders hebben zitting genomen in de werkgroep leerplanontwikkeling. Het blijft lastig om leerlingen bij de dMR te betrekken. Een leerling was vaak verhinderd vanwege werkdruk, zij heeft na een jaar besloten om te stoppen. De bezetting is minimaal, een leerling blijft wat langer omdat er nog geen nieuwe kandidaten zijn.

De rector informeert de dMR regelmatig over de ontwikkelingen middels een logboek, waardoor de gemaakte doelstellingen van de school concreet toegelicht worden. De dMR heeft zich dit

schooljaar gehoord gevoeld door de schoolleiding. Tevens ervaart de schoolleiding ook ondersteuning van de dMR inzake het invoeren van de veranderingen binnen school. Ook zijn we meer elkaars sparringpartner en gericht op de grote lijnen van de ontwikkelingen binnen school. Het belangrijkste doel blijft om een volwaardig sparringpartner voor de schoolleiding te zijn, om zodoende een bijdrage te leveren aan een goede kwaliteit van onderwijs en omgang met elkaar.

Karel de Grote College

In 2018 vergaderde de dMR 5 keer. In het tweede deel van de vergadering was de schoolleiding, rector en conrector te gast. De dMR heeft instemming verleend over: de beweegklas, de inrichting van het schoolplein en de juiste procesgang hierover is gemonitord. De evaluatie van lestijden en nieuwe onderwijstijd was een doorlopend onderwerp van gesprek. Daarnaast zijn het zorgplan en zorggelden besproken en is er instemming gegeven rondom de wijzigingen van de regelgeving van de sociaalfondsgelden en het opbouwfonds. Ook was de dMR betrokken bij het inspectiebezoek en het samenstellen van de benoemingsadviescommissie voor het aanstellen van de nieuwe bestuurder en van de nieuwe rector.

Daarnaast is er gemiddeld eens in de drie weken overleg geweest tussen de lerarengleding en de rector en conrector over beleidszaken die vooral het personeel aangingen. Tijdens deze overlegmomenten is er meegedacht met de schoolleiding en is er advies en instemming gegeven. Wanneer er input was vanuit het personeel op de werkvloer, dan werd dit meegenomen in deze overlegmomenten en in de besluitvorming. Het opstarten van het project werkdrukvermindering en ontwikkeltijd vroeg aan het einde van het jaar veel aandacht. Terugkoppeling naar het personeel gebeurde door berichtgeving in de personeelsberichten, gemiddeld eens in de drie weken.

In juni 2018 is besloten om naast het overleg met de schoolleiding, ook eens per maand met de teamleiders om de tafel te gaan, om beleidsveranderingen die in de teams ontworpen worden direct te kunnen bespreken en hier advies over te geven. Met vertrouwen kijkt de dMR de toekomst in om medezeggenschap op het Karel de Grote college te continueren.

Tobiasschool

De MR kwam in het verslagjaar vijf keer (was vorig jaar vier keer) in reguliere vergadering bijeen. Per september 2018 is Rafael Smit de vervanger van Caspar van Lamoen als voorzitter nadat hij reeds in het voorjaar een aantal malen een MR vergadering had bezocht. In het najaar zijn er tevens een tweetal ouders die ook interesse hebben getoond om MR vergaderingen bij te wonen. De MR vindt deze betrokkenheid erg waardevol. Ook met oog op de continuïteit en opvolging voor de toekomst.

Helaas heeft de MR geen uitvoeringen gegeven aan haar eigen doelstelling om in 2018 middels de nieuwsbrief met de ouders te communiceren. Wel hebben voorzitter en secretaris regelmatig contact gehad met de schoolleiding ter voorbereiding op de vergaderingen. Tevens is de MR blij dat dit jaar wederom met een goed resultaat een bezoek van de schoolinspectie is afgesloten.

Ook het bezoek bij de MR vergadering in november een lid van de Raad van Toezicht, toont aan dat er vanuit alle lagen van de organisatie belangstelling is voor de MR als orgaan.

Tijdens deze vergaderingen kwamen onderwerpen aan de orde die behoren tot onderwijskundige, financiële en organisatorische gebieden, waarover de MR advies uitbrengt dan wel instemmingsrecht heeft. Jaarlijks terugkerende onderwerpen zijn het schoolplan, de schoolgids, formatieplan het jaarverslag en de vakantieplanning. In 2018 zijn er geen instemmingen gevraagd inzake incidentiele onderwerpen.

Dit jaar heeft de MR specifiek aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Ouderbetrokkenheid
Centraal staat de vraag hoe ouders meer betrokken kunnen en willen worden bij de school en schoolactiviteiten. Ondernomen acties zijn: diverse brainstormsessies en verdere verdieping tijdens de MR vergaderingen en de start van het oudercafé. Dit is helaas in verband met de lage opkomst weer beëindigd na drie data.
- Invoering van de AVG en de gevolgen voor het onderwijs.
- De financiële basis van de school met name de leerlingenaantallen. Het leerlingenaantal laat een stabiele groei zien (loopt tegen maximaal) waardoor ook die financiële basis zich verbetert. Dit blijft echter een jaarlijks aandachtspunt.
- Ziekte en vervanging: dilemma's en toekomst als gevolg van nieuwe wetgeving.
- Monitoring van de plannen van de verbouwing van de school die gaat plaatsvinden vanaf de zomervakantie 2019. Voor het schooljaar 2019 / 2020 moet de gemeente op zoek naar een alternatieve locatie voor de duur van één jaar.

De MR blijft zoekende naar een manier waarop zij haar achterban kan raadplegen en informeren. Omdat de aangelegenheden van de MR mogelijk weinig interessant of aantrekkelijk lijken voor de ouders, zoeken we naar een goede werkwijze voor het in contact komen met deze achterban.

De MR heeft zich het afgelopen jaar gehoord gevoeld en is sterk betrokken bij de ontwikkelingen van de Tobiassschool. De MR heeft het vertrouwen dat de goede samenwerking met de schoolleiding in de toekomst gecontinueerd blijft.

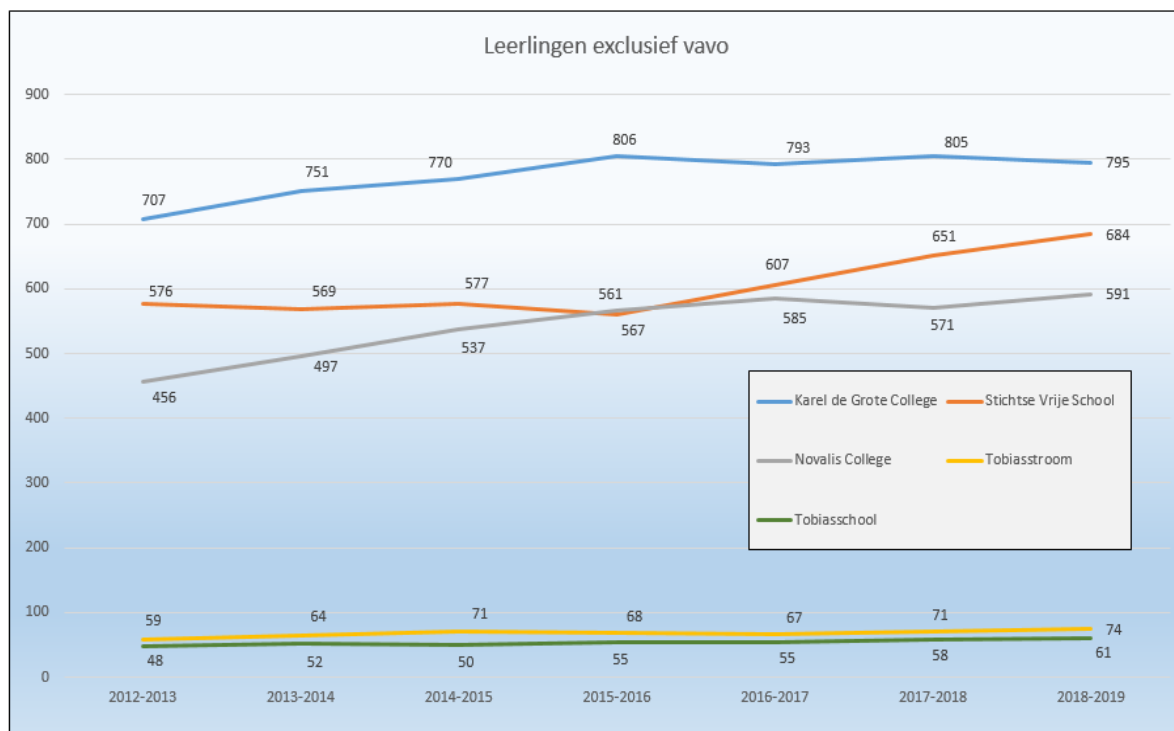
pMR

De personeelsleden van de (d)MR's kwamen vijf-maal samen met schoolleiders en bestuurder. In 2018 is gesproken over onder meer het taakbeleid, de functiebeschrijving voor een LC-docent, R&O gesprekken, evaluatie traject Leven en Werk, het privacyreglement (AVG), het lerarenregister, de werving en selectie van de bestuurder, de schoolplannen, de gedragslijn verwanten, het werkbelevingsonderzoek, de meerjarenbegroting en de regeling vermoeden van een misstand.

7 Kerncijfers onderwijs

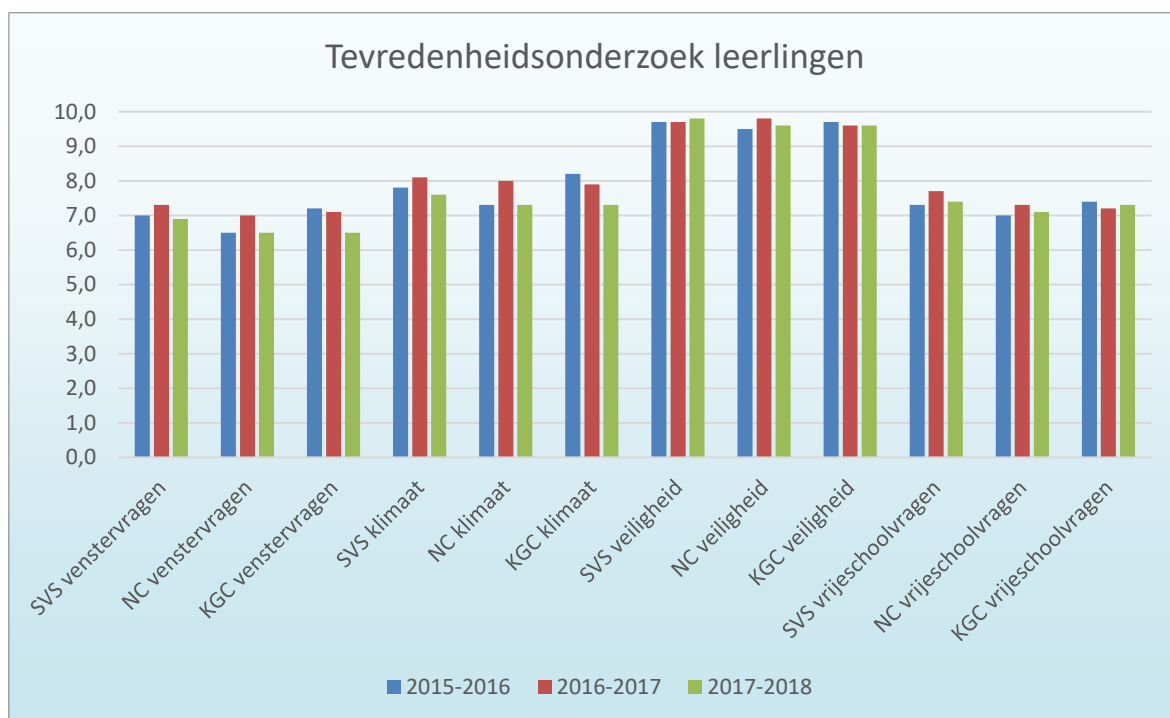
Leerlingen

De grafiek geeft de ontwikkeling van het leerlingaantal per school weer in de afgelopen zeven jaar (teldatum 1 oktober). De Stichtse Vrije School en het Novalis College groeien door een hogere instroom. Het Karel de Grote College, de Tobiasstroom en de Tobiaschool blijven vrij constant.

Tevredenheid leerlingen

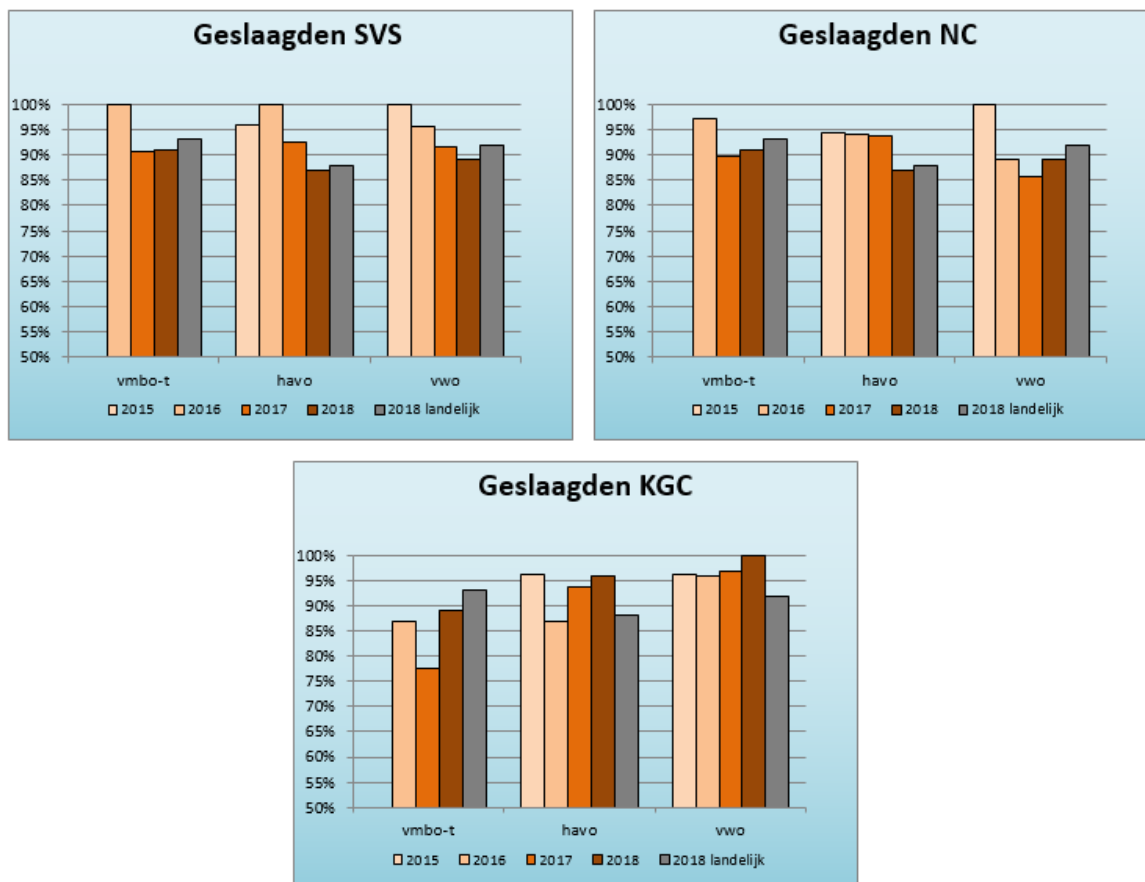
Elk jaar nemen de scholen tevredenheidsonderzoeken af onder leerlingen van klas 7 en klas 9. De resultaten worden gepubliceerd op www.scholenopdekaart.nl. De resultaten van de enquêtes van de afgelopen jaren zijn als volgt.

De enquête bestond uit vragen over het onderwijs ('vensters'), het schoolklimaat, de veiligheid op school en vragen specifiek over het vrijeschoolonderwijs. Vrijwel alle scholen scoren ten opzichte van vorig schooljaar iets lager op de onderdelen venstervragen, klimaat en vrijeschoolvragen. De scores op het onderdeel veiligheid is constant hoog. Alle scholen lopen op alle onderdelen behoorlijk met elkaar in de pas.

Wat niet uit bovenstaande grafiek blijkt maar wel is op te maken uit analyse van de cijfers is dat leerlingen uit het 7^e jaar positiever zijn dan leerlingen uit het 9^e jaar en dat vmbo-t leerlingen over het algemeen negatiever zijn. Het verschil tussen de scores van jongens en meisjes is aanzienlijk; Jongens zijn negatiever. Het verschil in het aantal respondenten is ook opvallend; bijna 2x zoveel meisjes als jongens.

Geslaagden

De vmbo-t-cijfers voor 2015 ontbreken omdat de scholen in omschakeling waren van het ivo-mavo-systeem naar een volledig vmbo-t-examen. De slaagpercentages liggen een paar procent lager dan het landelijk gemiddelde met uitzondering van havo en vwo op het Karel de Grote College.

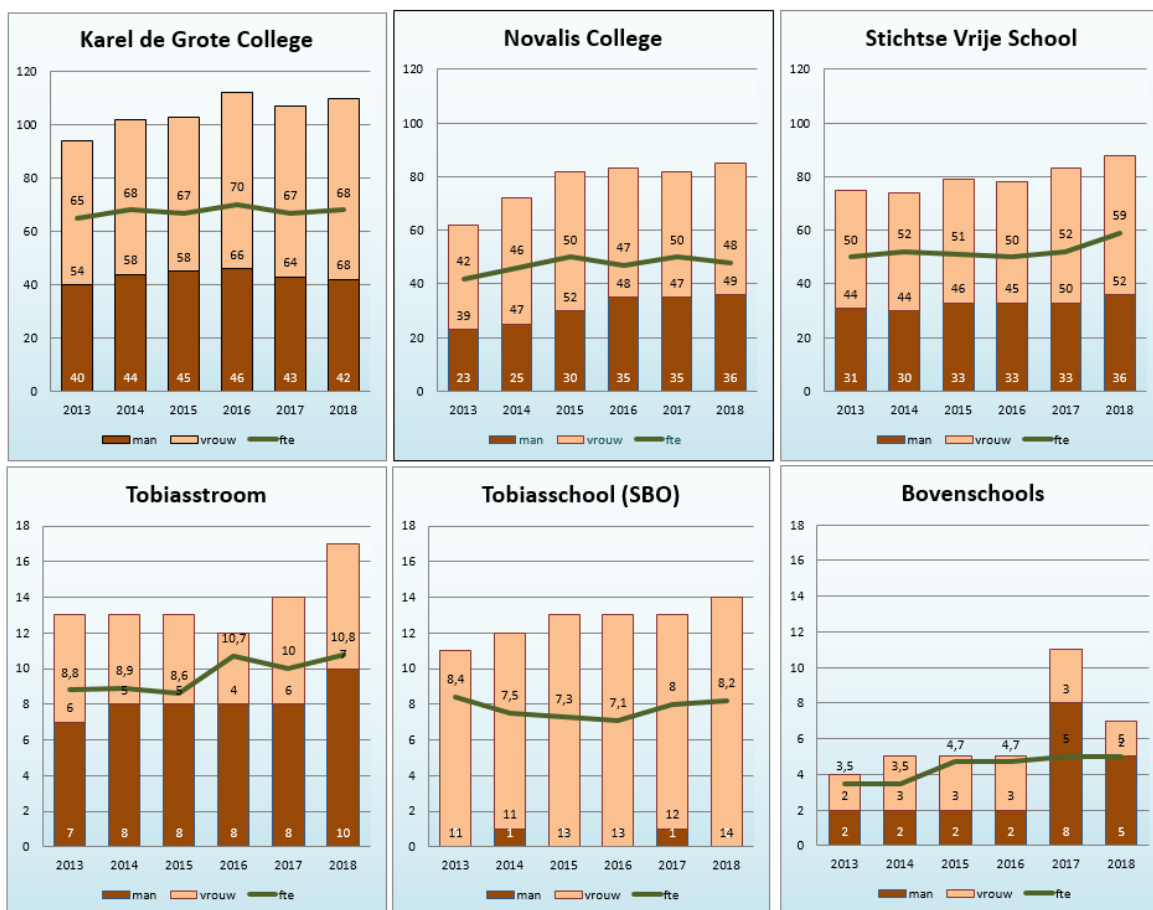
8 Personeel

Ontwikkelingen personeelsbeleid

Nieuwe ontwikkelingen in het personeelsbeleid zijn, in samenwerking met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraden, in 2018 opgestart (b.v. levensfasebewust personeelsbeleid, ziekteverzuimbegeleidingsplan, taakbeleid) maar nog niet doorgevoerd. Dit mede om reden dat de bestuurder per 1 september een nieuwe functie elders heeft aanvaard en een nieuwe bestuurder per 1 november is aangetreden.

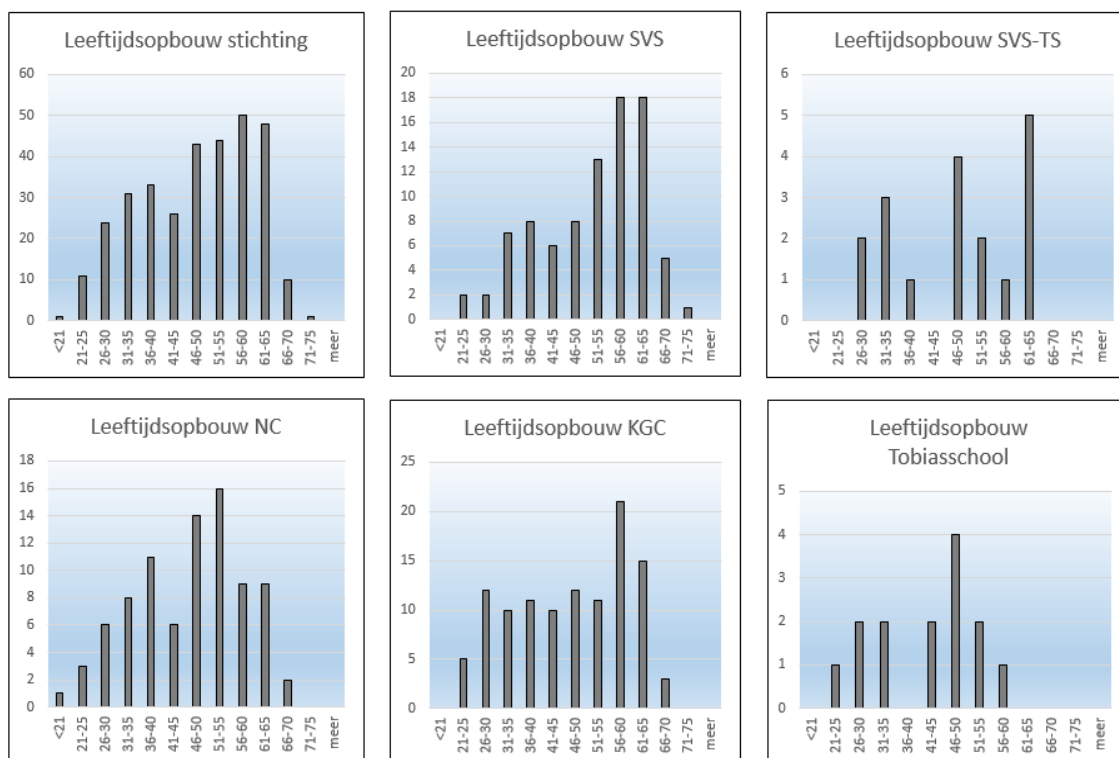
Personeelsbestand

Het personeelsbestand is steeds gemeten op 1 oktober en is exclusief vrijwilligers en stagiaires.

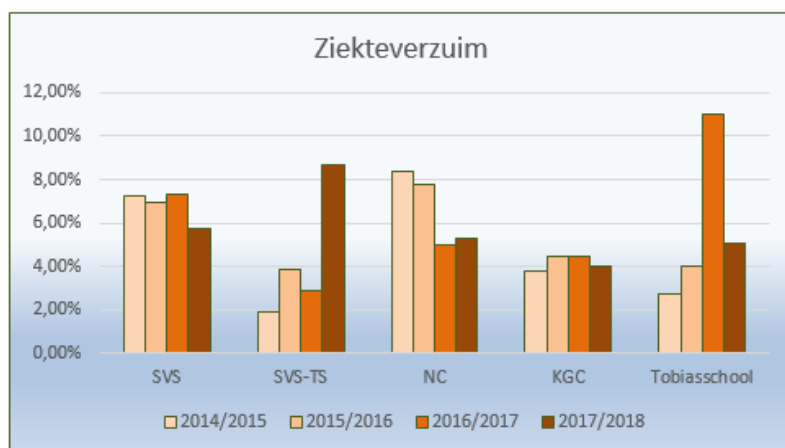
Weergegeven zijn het aantal voltijdsbanen (fte) exclusief vervangingen en het aantal vrouwen en mannen in dienst.

Leeftijdsofbouw

Bijna de helft van het personeel van de Stichting is ouder dan 50 jaar (48%). Stichtse Vrije School 62%, Novalis College 46%, Karel de Grote College 45%, Tobiafschool 44%, Tobiafschool 21%.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim op de scholen wordt gemeten per schooljaar en is redelijk constant gebleven. De Stichtse Vrije School laat in 2017-2018 ten opzichte van het vorig schooljaar een daling zien van 1,5%. De Tobiafschool piekt in 2017/2018 vanwege één langdurig zieke medewerker.

Het landelijk gemiddeld verzuimpercentage voor het VO is in kalenderjaar 2018 vastgesteld op 5,1% en op het PO op 6,3%. Het verzuimpercentage op de Stichtse Vrije School, De Tobiasstroom en het Novalis College liggen een paar procentpunt boven het landelijk gemiddelde.

In de jaarrekening is ultimo 2018 een voorziening gevormd voor de langdurig zieken.

Onbevoegden

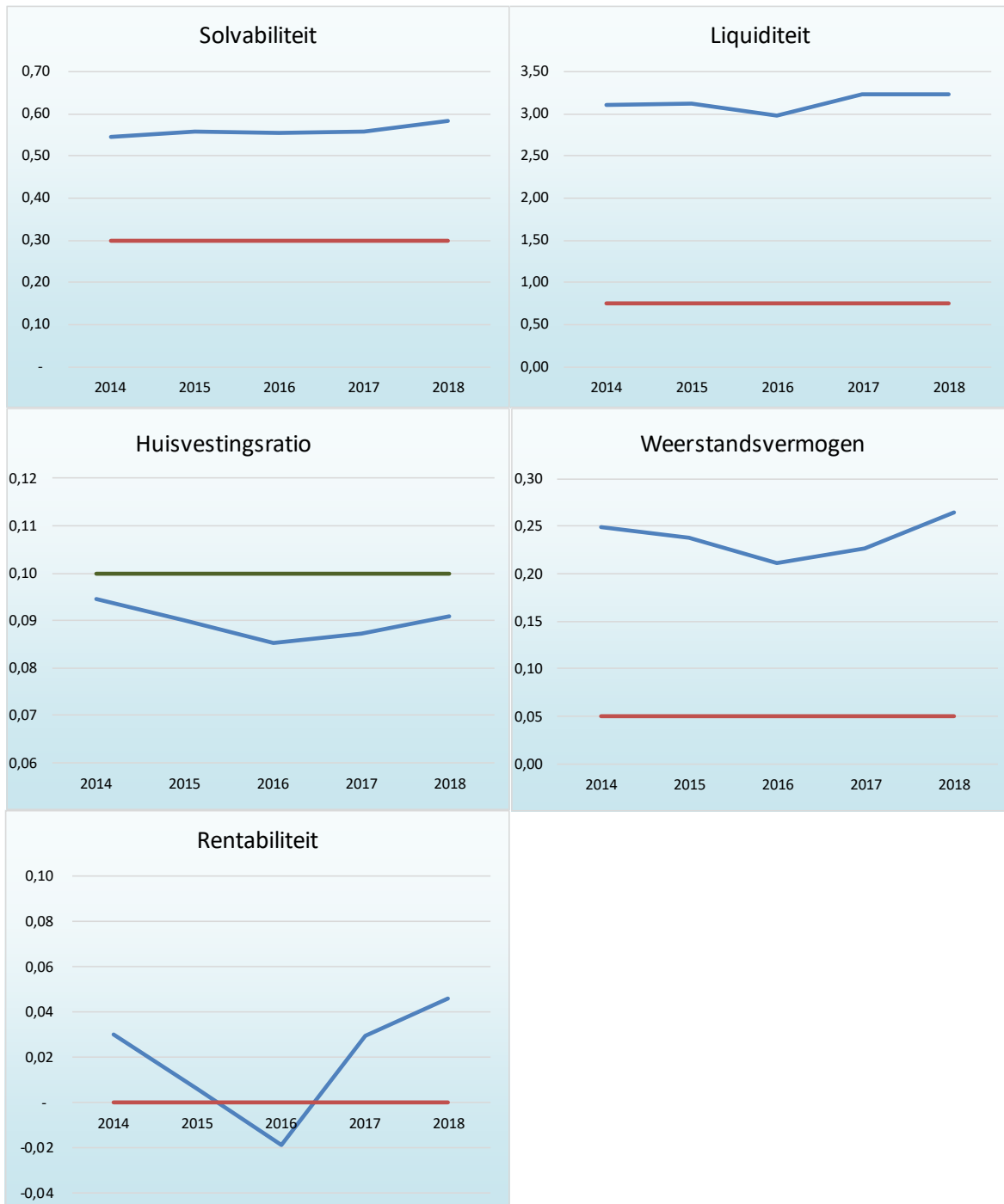
Elf nieuw aangestelde leraren waren bij de start van het schooljaar 2018/2019 onbevoegd. Het bestuur heeft de onbevoegde leraren die geen vervangende (tijdelijke) aanstelling hebben verplicht om een bevoegdheid te behalen. Daartoe sluit het bestuur met elke onbevoegde leraar een studieovereenkomst. Jaarlijks vraagt het bestuursbureau in april de studieresultaten op om de voortgang te monitoren. Onbevoegden met onvoldoende studievoortgang gaan uit dienst.

Uitkeringen na ontslag

De ontslaguitkeringen komen voor 25% direct ten laste van de scholengemeenschap vo en worden voor 75% verevend over de sector vo. Het is dus van belang om het aantal ontslaguitkeringen te beperken. Het beleid van de scholengemeenschap is om in het belang van de medewerkers en om uitkeringskosten te vermijden slechts in uiterste gevallen tot ontslag over te gaan.

9 Financiële situatie

Financiële kengetallen

Liquiditeit (current ratio) (Vorderingen en liquide middelen (vlottende activa) gedeeld door kortlopende schulden).

De liquiditeit geeft aan of de stichting in staat is om op tijd haar betalingen te doen. Met de vlottende activa (vorderingen die kunnen worden geïnd en liquide middelen (het geld op de bank)) kunnen direct de kortlopende schulden worden voldaan als de liquiditeit niet kleiner is dan 1. De kortlopende schulden bestaan voornamelijk uit aanspraken van personeel ten aanzien van nog niet uitbetaalde vakantiegeld en van instanties als de belastingdienst en het pensioenfonds. De signaleringswaarde (volgens de Inspectie van het Onderwijs) is $< 0,75$. De liquiditeit is licht gedaald naar 3,22 en blijft hierdoor hoog.

Solvabiliteit (Eigen vermogen plus voorzieningen gedeeld door totaal vermogen)

De solvabiliteit geeft aan welk deel van het totaal beschikbare vermogen behoort tot het eigen vermogen. Het eigen vermogen bestaat uit: de private en publieke algemene reserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Een stichting is solvabel wanneer zij haar financiële verplichtingen kan nakomen. Dat is het geval wanneer de totale bezittingen groter zijn dan de schulden. De signaleringswaarde is $< 0,30$. De solvabiliteit (incl. voorzieningen) is licht gestegen naar 58% en is daarmee zeer gezond.

Rentabiliteit (Exploitatieresultaat gedeeld door totale baten inclusief rentebaten)

Anders gezegd: het verschil tussen baten en lasten in het boekjaar. De signaleringswaarde (over drie jaar gemeten) is $< 0,0$. De rentabiliteit was over 2016 t/m 2018 gemiddeld 0,02 en dat is boven de signaleringswaarde.

Huisvestingsratio (huisvestingslasten plus afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door totale lasten)

Met de huisvestingsratio bekijken we of er niet teveel geld besteed wordt aan de huisvesting. De signaleringswaarde is $> 0,10$. De stichting zit met 0,09 onder de signaleringswaarde en dat is goed.

Weerstandsvermogen (eigen vermogen gedeeld door totale baten)

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om calamiteiten op te vangen. De signaleringswaarde is $< 0,05$. Daar zit de stichting met 0,26 ruim boven.

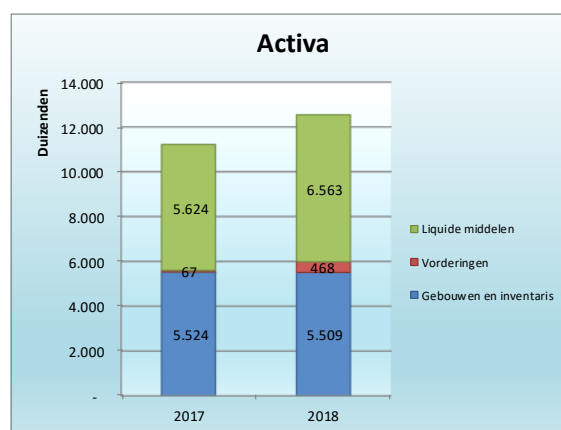
Balans

De **materiële vaste activa**

(gebouwen en inventaris) zijn licht gedaald omdat het bedrag van de investeringen lager zijn dan het bedrag van de afschrijvingen.

De **vorderingen** zijn gestegen in verband met te ontvangen bekostiging van de Tobiasstroom voor de hoogste klassen die elders staan ingeschreven.

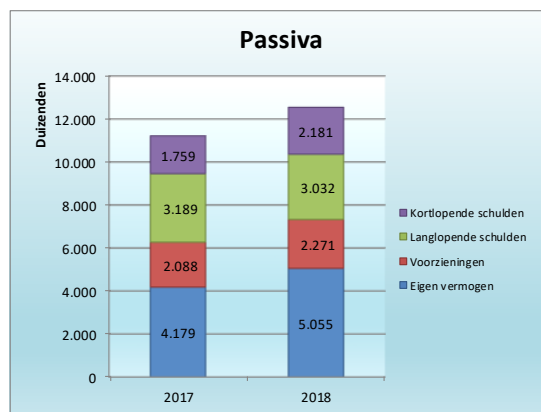
De omvang van de **liquide middelen** (het geld op de bank) is voornamelijk gestegen doordat er meer baten zijn ontvangen dan begroot.

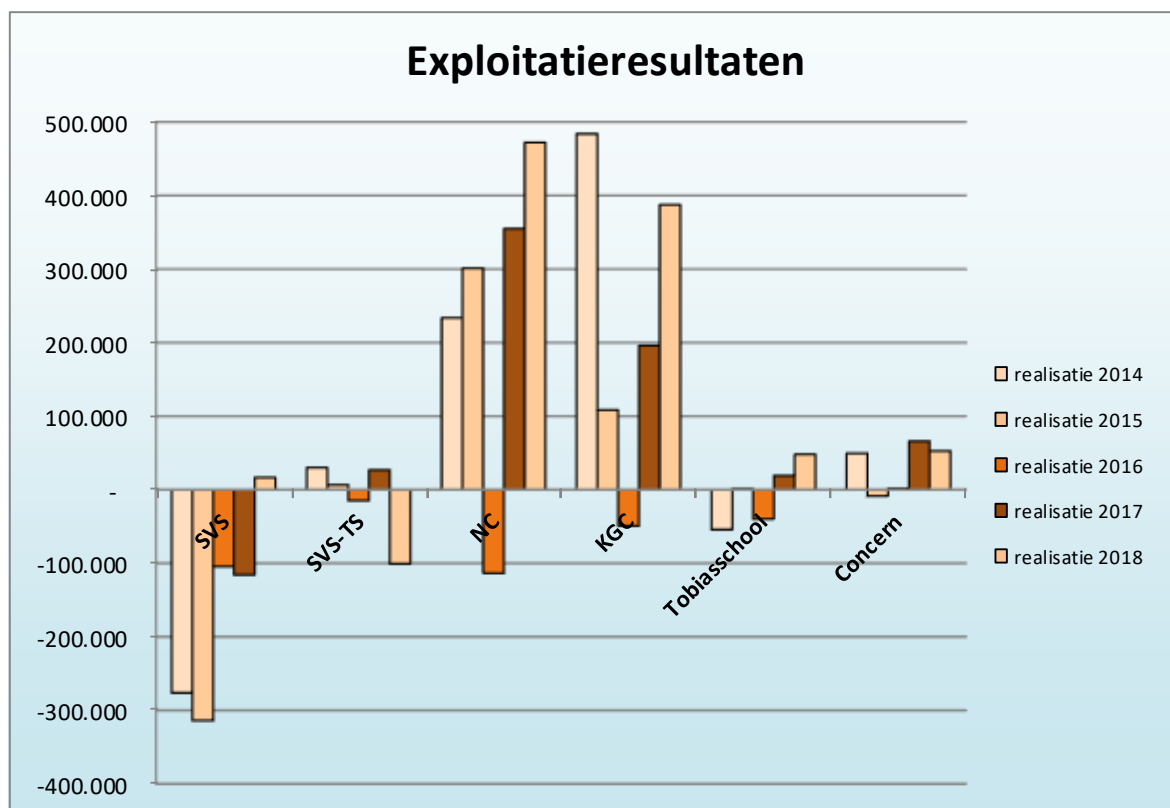
Het **eigen vermogen** is gestegen door het positieve exploitatieresultaat van 2018. De **voorzieningen** zijn gegroeid door toename van de voorziening onderhoud gebouwen en de voorziening gespaarde uren persoonlijk budget. Daarnaast zijn in 2018 twee nieuwe voorzieningen gevormd, namelijk de voorziening werkloosheidsbijdragen en de voorziening langdurig zieken.

De **langlopende schulden** zijn gedaald als gevolg van aflossingen en hebben betrekking op de lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de lening bij Ministerie van Financiën voor financiering van de aankoop en verbouwingen van de gebouwen van het Karel de Grote College.

De **kortlopende schulden** zijn gestegen vanwege stijgende personele lasten en doordat stijgende reserveringen en te betalen belastingen, sociale premies en pensioenpremies, alsmede door de toename van crediteuren.

Exploitatieresultaten

De Stichting heeft het boekjaar 2018 afgesloten met een exploitatie-overschot van € 876.078.

- * Stichtse Vrije School komt op een resultaat uit van € 16.486.
- * Het Novalis College komt uit op een resultaat van € 472.170, doordat ze met name meer baten hebben ontvangen en een aantal meevallers in de kosten had.

- * Karel de Grote College heeft een resultaat van € 387.641 behaald, doordat er met name meer baten zijn ontvangen van het samenwerkingsverband, maar ook meer overige baten zoals de verhuur van het pand aan de 4daagse en de 7 heuvelenloop.
- * Tobiasstroom (SVS-TS) heeft een resultaat behaald van € -/- 100.777, onder meer door een correctie op de bekostiging van 2017 van € 48.000.
- * Tobiassschool laat een winst zien van € 48.036. De baten van OC&W en van het samenwerkingsverband vallen hoger uit dan begroot.
- * Bovenschools is een resultaat behaald van € 52.522.

De realisatie per vestiging is nader uitgewerkt in de *Rapportage jaarrekening 2018*.

Exploitatieoverzicht

Exploitatieoverzicht	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Baten			
Rijksbijdragen	17.531.082	16.814.810	16.778.609
Overige overheidsbijdragen	541.848	530.000	529.773
Overige baten	1.065.952	826.500	1.151.595
Totaal baten	19.138.882	18.171.310	18.459.977
Lasten			
Personele lasten	14.407.534	14.019.732	14.122.941
Afschrijvingen	575.951	596.474	568.554
Huisvestingslasten	1.358.932	1.360.950	1.262.564
Overige lasten	1.781.155	1.783.825	1.818.065
Totaal lasten	18.123.572	17.760.981	17.772.124
Saldo baten en lasten	1.015.310	410.329	687.853
Financiële baten en lasten	-139.232	-141.309	-140.988
Resultaat	876.078	269.020	546.865

Nadere analyse exploitatie

De gedetailleerde analyse van begroting 2018 en realisatie 2018 gebeurt in de *Rapportage jaarrekening 2018* waarbij baten en lasten zijn uitgesplitst naar elke school. Hier schetst het bestuur de grote lijnen.

Beknopte analyse realisatie en begroting

Begroot resultaat	269.020
Werkelijk resultaat	876.078
Verschil	607.058

Baten

Rijksbijdragen	Hoger door o.a. de ophoging van de GPL voor het nieuwe jaar € 440.000 (waarvan € 295.500 nadere bijstelling gedurende het jaar, in november gecorrigeerd). Inzake de prestatiebox is € 48.000 meer ontvangen dan was begroot, omdat het bedrag achteraf is bijgesteld. Daarnaast is € 253.000 meer ontvangen van de samenwerkingsverbanden dan begroot.	716.272
Overige overheidsbijdragen	Hogere vergoedingen gemeente Nijmegen	11.848
Overige baten	Opgebouwd uit hogere ouderbijdragen (€ 117.000) vanwege een nieuw inningssysteem en actiever herinneringen zenden, hogere huurbaten ad € 30.000, hogere baten detachering ad € 20.000 en hogere overige baten (€ 60.000 waartegenover ook directe lasten staat geboekt).	239.452
		967.572
<i>Hogere baten</i>		967.572

Lasten

Personele lasten	De directe loonkosten vallen hoger uit dan dat was begroot. Vanuit de MJB is meer formatie beschikbaar gekomen, daarnaast zijn de pensioenpremies gestegen en zijn salarisstijgingen doorgevoerd. De kosten lopen daarom ook mee met de stijging van de bekostiging. Ten opzichte van 2017 zijn de personele lasten gestegen met € 363.860. Er zijn meerdere redenen hiervoor te benoemen, waar onder de stijging van 2,0 fte (kosten ca € 140.000). Daarnaast stijgen de loonkosten door de salarisstijgingen conform CAO en de doorgroei in de schalen. Tevens zijn de pensioenpremies gestegen met € 85.000.	-387.802
Afschrijvingen	Lagere afschrijving doordat er minder geïnvesteerd is in 2018 dan dat was gepland.	20.523
Huisvestingslasten	De schoonmaakkosten bedragen € 30.000 meer dan dat was begroot. De energiekosten zijn € 70.000 lager uitgekomen dan begroot, aan onderhoudslasten is € 36.000 meer uitgegeven, met name aan onderhoud terrein.	2.018
Overige lasten	Weinig bijzonderheden, conform begroting.	2.670
		-362.591
Financiële baten en lasten	Minder rente aan leningen in verband met hele lage rente Ministerie van Financiën	2.077
<i>Hogere lasten</i>		-360.514
<i>Verschil</i>		607.058

Begroting 2019

Kostenplaats	
Alle	
Grootboekrekening	Actieve begroting 2019
3.1.1 Rijksbijdrage OCW/LNV	16.086.112
3.1.2 Overige subsidies OCW	556.986
3.1.4 Rijksbijdragen SWV	728.076
3.1 Rijksbijdragen	17.371.175
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	515.000
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	515.000
3.5.1 Verhuur	49.300
3.5.2 Detachering personeel	85.000
3.5.5 Ouderbijdragen e.a.	780.900
3.5.6 Overige (overige baten)	43.000
3.5 Overige baten	958.200
3 Opbrengsten	18.844.375
4.1.1 Lonen en salarissen	13.622.801
4.1.2 Overige personele lasten	995.725
4.1.3 Af: uitkeringen	-7.600
4.1 Personeelslasten	14.610.926
4.2.2 Materiele vaste activa	608.714
4.2 Afschrijvingen	608.714
4.3.1 Huur	179.600
4.3.2 Verzekeringen	15.750
4.3.3 Onderhoud	164.500
4.3.4 Energie en water	258.000
4.3.5 Schoonmaakkosten	350.000
4.3.6 Heffingen	49.700
4.3.7 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	385.000
4.3.8 Overige (huisvestingslasten)	-7.500
4.3 Huisvestingslasten	1.395.050
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	318.800
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.163.450
4.4.4 Overige (overige lasten)	369.875
4.4 Overige lasten	1.852.125
4 Kosten	18.466.815
5.1 Rentebaten	0
5.3 Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	
5.4 Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	
5.5 Rentelasten	138.083
5 Financiële baten en lasten	-138.083
7 Resultaat deelnemingen	
1 Resultaat	239.477

Huisvesting

Het Karel de Grote College heeft in 2017 een schoolgebouw aan de Prins Bernardstraat aangekocht. Dit gebouw is in 2018 verder ingericht, het schoolplein is in 2018 verder aangepast. De voorgenomen verduurzaming van het totale onderwijsgebouw heeft door personele

omstandigheden vertraging opgelopen. De plannen hiervoor zullen naar verwachting, als onderdeel van een grotere actie in groot onderhoud en afwerking, in 2019 verder gemaakt worden.

Het uitbreidingstraject voor het Novalis College stagneerde in 2018, vanwege veranderingen in de specificaties voor onderwijshuisvesting van de gemeente Eindhoven. naar verwachting zal er in 2020/2021 gebouwd gaan worden.

De Stichtse Vrijeschool werkte ook in 2019 met de gemeente Zeist aan een masterplan dat moet leiden tot voldoende onderwijsruimte voor het verwachte aantal leerlingen, waartoe vervanging van de tijdelijke huisvesting behoort.

In 2018/2019 kwam de Tobiasschool in de eindfase van de planvorming en financiering van de renovatie. In 2019-2020 zal de renovatie plaatsvinden.

Treasurybeleid

Het beleid is om de financiële middelen zonder enig risico onder te brengen bij de overheid die ons immers het overgrote deel van de inkomsten verstrekt. De stichting heeft de liquide middelen daarom ondergebracht binnen het geïntegreerd middelenbeheer van het ministerie van financiën ('schatkistbankieren'). De financiële middelen van de scholengemeenschap zijn en worden niet belegd. De stichting heeft gelden geleend van Bank Nederlandse Gemeenten en bij Ministerie van Financiën (in 2017) ter financiering van de aankoop van de gebouwen van het Karel de Grote College. De stichting heeft voldaan aan de Regeling Beleggen, Belenen en Derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 18 december 2018).

10 Risicoparagraaf

De risico's die de stichting loopt zijn in categorieën weergegeven. Per risico heeft het bestuur eerst bepaald hoe groot het **financiële belang** is op een schaal van 1 tot en met 5. Een score 1 staat voor een verwaarloosbaar klein belang, een score 5 betekent financiële consequenties die groter zijn dan 1% van de totale baten. Dan volgt een inschatting van de **kans** dat het risico zich echt voordoet. Ook hier een schaal van 1 tot en met 5 met 1 als kleine kans en 5 als grote kans.

Belang			Kans		
Klasse	Percentage	Financiële gevolgen	Klasse	Percentage	Referentiebeeld
1	< 0,05%	kleiner dan 9000	1	10%	1x per 10 jaar
2	0,05% - 0,2%	9000 - 37000	2	30%	1x per 5-10 jaar
3	0,2% - 0,5%	37000 - 92000	3	50%	1x per 2-5 jaar
4	0,5% - 1%	92000 - 185000	4	70%	1x per 1-2 jaar
5	> 1%	groter dan 185000	5	90%	1x per jaar of meer

Vermenigvuldiging van belang en kans levert de omvang van het risico op. Het gaat dus om een score van minimaal 1 en maximaal 25.

Een **structureel risico** doet zich niet eenmalig voor, maar heeft gedurende langere tijd effect op de organisatie. Om structurele risico's te kunnen vergelijken met incidentele risico's moeten ze incidenteel gemaakt worden. Het structurele effect van een risico is bij de meeste organisaties na 2,5 jaar in de begroting geabsorbeerd. Vermenigvuldiging met 2,5 maakt een structureel risico dus vergelijkbaar met een incidenteel risico.

Een (bruto)risico kun je verkleinen door gerichte beheersmaatregelen. Het risico na de maatregelen is het **nettorisico**.

Leerlingrisico's

L	Leerlingrisico's	bruto			netto			Structureel	Incidenteel
		Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico		
1	Terugloop leerlingen	4	5	20	4	5	20	€ 920.000	€ 2.300.000
2	Toename leerlingen	3	4	12	3	3	9		€ 75.000
3	Clustering lesgroepen	3	7	21	3	7	21		€ 200.000

1. Terugloop leerlingen

Terugloop van het aantal leerlingen kan twee oorzaken hebben: een verminderde populariteit van het vrijeschoolonderwijs (minder instroom en grotere tussentijdse uitstroom) en de demografische leerlingdaling (minder instroom).

Vrijwel alle vrijescholen in Nederland groeien tegen de demografische trend in. Het is daarom lastig om een landelijke demografische ontwikkeling te vertalen in een mogelijke terugloop van een school. Complicerend daarbij is dat in de grote steden slechts een beperkte landelijke terugloop te zien is en vrijescholen ook leerlingen trekken uit de wijde omgeving van grote steden. Een beredeneerde verwachte terugloop bepalen is daarom onmogelijk. Een dalingsscenario omrekenen in een financieel risico kan wel.

Door verminderde instroom en grotere tussentijdse uitstroom kan een school te maken krijgen met een te klein formatiebudget ten opzichte van de omvang van het zittende personeel. Als sprake is van een trend, dan dient de school binnen afzienbare tijd de

formatieomvang te verkleinen. Dat kan door een sociaal plan met de vakbonden overeen te komen.

Terugloop vanwege kwesties op één school (twijfel van ouders aan onderwijskwaliteit van de school, een schandaal op een school) treft slechts een deel van de scholengemeenschap, waarbij de andere scholen de financiële gevolgen van een leerlingdaling op één school mede kunnen dragen.

Verminderde populariteit van vrijeschoolonderwijs treft alle scholen in gelijke mate. Gelet op de huidige groei van vrijeschoolonderwijs is de kans daarop redelijk klein.

Financieel gevolg

Een daling van het leerlingaantal van 5% (110 leerlingen) leidt tot een structurele inkomstenderving van ongeveer € 920.000 op jaarbasis (incidenteel: €2.300.000).

Risicobeheersing

Het geven van goed onderwijs dat aansluit bij de vragen van leerlingen en ouders zorgt ervoor dat leerlingen blijven komen. Dat valt samen met de bestaansgrond van de stichting. Daarnaast het inzetten op goede PR.

2. Toename leerlingen

Bij een groei van het aantal leerlingen dient een school de eerste vijf maanden te voorfinancieren. Dat zou tot financiële problemen kunnen leiden. Het Karel de Grote College is uitgegroeid tot de in het RPO afgesproken omvang en zal niet meer groeien. Het Novalis College kende in 2018 een leerling daling door het beëindigen van HAVO6 en zal naar verwachting beheerst groeien. De Stichtse Vrije School kende in 2019 een teruggang, na in 2017 en 2018 een fors hogere instroom te hebben gehad. Een aparte vorm van groei kan zich voordoen als de stichting zich verbindt aan nieuwe VO-initiatieven in steden in haar voedingsgebied waar nog geen vrijeschool VO is. Voor een verbinding aan dergelijke initiatieven zal een aparte business-case moeten worden gemaakt.

Financieel gevolg

Voorfinanciering vanuit het eigen vermogen. Per 30 extra leerlingen moet de school eenmalig €75.000 voorfinancieren.

Risicobeheersing

Scholen kunnen ervoor zorgen dat de groei beheerst is, bijvoorbeeld door met één extra 7e klas te starten. Dat levert ook minder risico's op voor een daling van de onderwijskwaliteit door een te snelle groei.

3. Clustering lesgroepen

Bij de overgang van klas 8 naar klas 9 worden leerlingen gedetermineerd naar opleiding (mavo, havo en vwo). Bij ongunstige aantallen per opleiding kan het nodig zijn om een extra lesgroep te vormen die een aantal jaren extra kosten met zich meebrengt.

Financieel gevolg

Het inrichten van een extra lesgroep vanaf klas 9 gedurende twee tot drie jaar. Een extra lesgroep kost ongeveer €100.000 per jaar, afhankelijk van de mogelijkheden van het combineren van lessen. Kosten zijn dan 2 x €100.000.

Risicobeheersing

Een school kan dat risico beperken door leerlingen te laten instromen in klas 7 in cohorten met basisschooladviezen mavo, havo en vwo met een vastgestelde omvang.

Bekostigingsrisico's

B	Bekostigingsrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende bekostiging			10			10	€ 100.000	€ 250.000
2	Effecten cao			10			10	€ 140.000	€ 350.000
3	Bezuinigingen overheid			10			10		€ 200.000
4	Teruglopende ouderbijdragen			5			5	€ 145.000	€ 362.500

1. Ontoereikende bekostiging

Het ministerie van OCW stelt soms aanvullende of verscherpte eisen aan het onderwijs. Een voorbeeld uit het verleden is het verscherpte toezicht op de onderwijstijd, waarbij de scholen meer lessen moesten gaan geven zonder dat de bekostiging omhoog ging. Een ander voorbeeld is de opdracht inzake ontwikkeltijd uit 2018-2019 waarbij de school minder aanspraak kan maken op lesgevende taken bij leraren, zonder dat de bekostiging omhoog ging.

Nu zal in de komende jaren de aangekondigde vereenvoudiging van de bekostiging worden doorgevoerd. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe dit zal uitpakken, maar in de voorlopige berekeningen, zou de stichting erop vooruit gaan.

Financieel gevolg

De gevolgen zijn lastig in te schatten. Geschat is nu structureel €100.000.

Risicobeheersing

Niet mogelijk, behoudens indirecte politieke beïnvloeding.

2. Effecten cao

Bij het afsluiten van een cao rekent de vo-raad de effecten van de afspraken op macroniveau uit en concludeert dat de bekostiging toereikend moet zijn voor de afgesproken maatregelen. Op schoolniveau kan dat wel eens anders uitpakken.

Financieel gevolg

Structureel 1% van de personeelslasten (€140.000).

Risicobeheersing

Niet mogelijk, behoudens indirecte politieke beïnvloeding.

3. Bezuinigingen overheid

In tijden van crisis of als het politieke klimaat daartoe aanleiding geeft, bezuinigt de overheid op de bekostiging. De financiële gevolgen zijn meestal beperkt omdat de overheid een groot belang aan onderwijs hecht. Als er een grote bezuiniging is, dan is er altijd een gewennings- of overgangperiode waarin de scholen de gelegenheid hebben om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie.

Financieel gevolg

Geschat op €200.000.

Risicobeheersing

Niet mogelijk, behoudens indirecte politieke beïnvloeding.

4. Teruglopende ouderbijdrage

De vrijwillige ouderbijdragen leverden in 2018 €725.753 aan inkomsten op. Door bijzondere omstandigheden zou het kunnen voorkomen dat die inkomstenbron stukt. De kans dat dat gebeurt en dat dat ook op de drie scholen tegelijk gebeurt is vrij klein.

Financieel gevolg

Een teruggang van 20% kost op jaarbasis €145.150.

Risicobeheersing

Ouders goed betrekken bij het onderwijs en laten zien waar het geld aan wordt besteed. De vestigingen bespreken met de oudergeleding de besteding van de gelden en zorgen voor instemming daarop.

Omdat het om een beperkt aantal personen gaat en een beperkt deel van de uitkeringslasten voor rekening van de school komt, zijn de kosten vooralsnog beperkt en makkelijk op te vangen in de begroting. Daarnaast hebben sociale partners de bovenwettelijke ww-uitkering versoberd, waardoor de kosten in de toekomst zullen dalen. Anders wordt het als door een sterke terugloop van leerlingen een groot aantal personeelsleden afvloeit. Bij een daling van 5% van het leerlingaantal zal ruim 8 fte personeel moeten afvloeien. In een situatie van krimp zullen zij moeilijk werk vinden en komt een kwart van de uitkeringskosten van 8 fte voor rekening van de school (€100.000 per jaar).

Risicobeheersing

Zie bij risico terugloop leerlingen.

5. Ontslagvergoedingen

Ontbindingen van arbeidsovereenkomsten door de kantonrechter of via een beëindigingsovereenkomst kunnen gepaard gaan met een ontslagvergoeding.

Financieel gevolg

De kosten zijn meestal beperkt tot enkele tienduizenden euro's. Ontslagvergoedingen zijn gemaximeerd tot €75.000 per casus, het structureel schatten wij het risico in op € 50.000.

Risicobeheersing

Door aanscherping van het personeelsbeleid (gesprekkencyclus, verzuimbeleid) kunnen personeelsproblemen eerder aan het licht komen en aangepakt worden waardoor we deze kosten beperken.

6. Wet Werk en Zekerheid: Transitievergoeding nieuw personeel

Door de wet Werk en Zekerheid dient de school bij onverhoopt ontslag van nieuw personeel na twee jaar (na twee jaar geen vast aanstelling), een transitievergoeding te betalen van ongeveer 1/3 maandsalaris per dienstjaar.

Financieel gevolg

Het gaat om een beperkt aantal nieuwe personeelsleden, in meestal lagere salarisschalen. Een ontslag van een fulltimer kost dan nog wel €25.000. Het zal gaan om enkele leraren per jaar met een parttime aanstelling. Kosten grof geschat op €40.000.

Risicobeheersing

Een tweede jaar tijdelijk dienstverband werd vaak overeengekomen om meer tijd te hebben voor de beoordeling van een nieuwe leraar, gezien het financiële risico zal er minder vaak 'verlengd' gaan worden en gepoogd worden om in het eerste jaar van indiensttreding duidelijkheid te hebben over inzetbaarheid en formativele ruimte.

7. Wet Werk en Zekerheid: Ketenbeding

Door het ketenbeding hebben werknemers na drie tijdelijke aanstellingen of na twee jaar recht op een vast dienstverband. De school ziet er op toe dat dit recht niet ontstaat, door tijdelijke werknemers niet meer in een vierde dienstverband te benoemen. Door de vele vervangers in de scholen is het denkbaar dat dat in een incidenteel geval over het hoofd gezien wordt, waardoor het recht wel ontstaat.

Financieel gevolg

In dat geval heeft een school een personeelslid extra in dienst waar geen rekening mee is gehouden. Kosten zijn grofweg geschat op €40.000.

Risicobeheersing

De school heeft een zorgvuldige administratie van de tijdelijke benoemingen opgezet. In het po is het ketenbeding versoepeld.

Organisatierisico's

O	Organisatierisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Kwaliteit management	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	10	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	10		> €150.000
2	Kwaliteit beheersorganisatie	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	5	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	5		> €150.000

1. Kwaliteit management

Het management is van groot belang voor het welzijn van een school. Slecht management leidt tot ontevreden personeel en een daling van de onderwijskwaliteit. Dat kan een sterk effect hebben op andere risico's. Door de verandering van de bestuursstructuur (college van bestuur, raad van toezicht) is er een sterkere sturing van de bestuurder op het management en kan hij bij problemen in de organisatie sneller ingrijpen.

Financieel gevolg

Niet in te schatten maar hoger dan €150.000.

Risicobeheersing

Verdere professionalisering van bestuur, staf en het management.

2. Kwaliteit beheersorganisatie

Bij onvoldoende beheersing van en toezicht op de geldstromen kunnen snel grote tekorten ontstaan. De scholen hebben zicht op de uitputtingscijfers van de materiële exploitatie en dienen binnen de begrotingsbudgetten te blijven. Het toezicht in de scholen raakt steeds beter ingeregeld en heeft in het verleden niet tot onverwachte grote overschrijdingen geleid. Dat komt mede doordat de materiële uitgaven slechts een klein deel van de begroting innemen.

De uitputting van het formatiebudget is voor rectoren en bestuurder online te volgen in het formatieprogramma FoLeTa. Vanaf 2016 werken we met de applicatie Cogix, waarbinnen de schoolleiders zelf hun formatie en de kosten daarvan kunnen plannen.

Financieel gevolg

Niet in te schatten maar hoger dan €150.000.

Risicobeheersing

De ingezette aanpak doorzetten met stroomlijning van het gebruik van FoLeTa en Cogix en verdere doorontwikkeling van de routine in het maken en delen van de 4maandsrapportages en het effectief sturen aan de hand van de signalen uit de rapportages.

Gebouw- en inventarisrisico's

G	Gebouw- en inventarisrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende materiële bekostiging	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	20	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	0		€ 600.000
2	Onvoorzien groot onderhoud	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	4	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	4		€ 100.000
3	Bouwkundige aanpassingen	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	12	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	12		€ 100.000
4	Overschrijding bouwkosten	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	15	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	10		€ 300.000
5	Te lage bezettingsgraad	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	4	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	4	€ 66.000	€ 165.000
6	Aanvullende eisen huisvesting	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	10	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	6		€ 100.000
7	Aanpassing inventaris aan onderwijsseisen	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	5	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	5		€ 220.000

1. Ontoereikende materiële bekostiging

De scholen besteden veel meer aan materiële lasten dan zij aan materiële bekostiging ontvangen. Oorzaken daarvan zijn de te beperkte materiële bekostiging en de grotere ruimtebehoefte vanwege het vrijeschoolleerplan.

Financieel gevolg

De school besteedt ruim €600.000 meer aan materiële lasten dan zij ontvangt.

Risicobeheersing

De school houdt in de begroting rekening met dit risico en daardoor is het risico klein.

2. Onvoorzien groot onderhoud

De drie scholen voor vo en de Tobiasschool werken met een meerjarenplan voor het groot onderhoud en een daaraan gekoppelde voorziening. Een calamiteit kan leiden tot niet (of pas later) voorziene uitgaven.

Financieel gevolg

Indicatie van de kosten is €100.000. De situatie zal zich niet op elke school tegelijk voordoen, waardoor scholen van elkaars voorziening gebruik kunnen maken. Bij echte calamiteiten zullen de uitgaven veelal gedekt worden door de verzekering. Daarmee is het belang beperkt.

Risicobeheersing

Een goede, jaarlijks geactualiseerde, onderhoudsplanning.

3. Bouwkundige aanpassingen

Door onderwijskundige vernieuwingen kan het noodzakelijk zijn om bouwkundige aanpassingen uit te voeren, waarvoor geen subsidie is of wordt verstrekt.

Financieel gevolg

Indicatie is €100.000

Risicobeheersing

Niet mogelijk behoudens het zodanig flexibel bouwen en inrichten van de school dat de ruimtes zich lenen voor verschillende werkvormen.

4. Overschrijding bouwkosten

Bij uitbreiding van het gebouw kunnen overschrijdingen op de geplande bouwkosten optreden. Novalis College bouwt aan een uitbreiding van de huisvesting en Tobiasschool ondergaat in de komende jaren een ingrijpende renovatie.

Financieel gevolg

Indicatie is €300.000

Risicobeheersing

Een strakke aansturing van het bouwproces reduceert de kans op grote overschrijdingen.

5. Te lage bezettingsgraad

Het vrijeschoolonderwijs gebruikt meer ruimte dan regulier onderwijs en heeft daarom een lagere bezettingsgraad van het gebouw. De kosten daarvan zijn beschreven bij het risico *Ontoereikende materiële bekostiging*.

Bij een daling van het aantal leerlingen zal een school meer ruimte in gebruik hebben dan strikt noodzakelijk. Dat leidt tot een relatieve stijging van de huisvestingslasten.

Financieel gevolg

Bij een daling van 5% van de leerlingen (110) en een bedrag aan huisvestingslasten per leerling van 600 euro zijn de structurele kosten €66.000.

Risicobeheersing

Zie terugloop leerlingen.

6. Aanvullende eisen huisvesting

De huidige schoolgebouwen voldoen aan alle eisen. Nieuwe of verscherpte eisen kunnen de school voor extra kosten plaatsen, zoals in het verleden is gebeurd met aangescherpte eisen aan de brandveiligheid.

Financieel gevolg

Indicatie: €100.000. In de regel zullen de gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor de onderwijshuisvesting, die kosten vergoeden (behalve bij het Karel de Grote College vanwege de doordecentralisatie van de huisvesting). Het netto risico is daardoor laag.

Risicobeheersing

Niet mogelijk. behoudens met vooruitziende blik effectief anticiperen op ontwikkelingen

7. Inventaris

Aanpassing inventaris aan actuele onderwijskundige eisen.

Financieel gevolg

Mogelijke kosten: 100 euro per leerling; totaal €220.000.

Risicobeheersing

Niet mogelijk.

Diverse risico's

Diverse risico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
v Schadeclaim ouders			2			2		€ 30.000

1. Schadeclaims ouders

Ouders stellen een school sneller dan voorheen juridisch aansprakelijk voor in hun ogen onvoldoende onderwijskwaliteit. In onze school is dat tot heden niet aan de orde geweest.

Financieel gevolg

Als dit voorkomt, zullen mogelijke schadeloosstellingen relatief beperkt zijn en kunnen deze binnen de schoolexploitatie worden opgevangen.

Indicatie is €30.000.

Risicobeheersing

Goede communicatie met ouders verzorgen.

Renterisico

R	Renterisico	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Renterisico			2			2	€ -	€ -

1. Daling rentestand

Bij een dalende rentestand loopt de stichting rente-inkomsten mis.

Financieel gevolg

Vanwege de lage rentestand net boven 0% is dit risico momenteel verwaarloosbaar.

Risicobeheersing

Niet mogelijk.

Kredietrisico's

K	Kredietrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende vergoeding huisvesting			10			10	€ 50.000	€ 125.000
2	Blokking maandelijkse bekostiging			5			5		€ 1.000.000

1. Ontoereikende vergoeding huisvesting gemeente

De gemeente Nijmegen verstrekt de school jaarlijks een bedrag (€509.696 in 2017) voor de instandhouding van het gebouw van het Karel de Grote College. Denkbaar is dat de gemeente het beschikbare budget in tijden van bezuinigingen vermindert. In 2015 is dat aan de orde geweest en uiteindelijk verijdeld.

Financieel gevolg

Terugloop inkomsten Karel de Grote College met €50.000 per jaar.

Risicobeheersing

Niet mogelijk, behoudens door indirecte politieke beïnvloeding.

2. Blokking maandelijkse bekostiging

Als de school niet (volledig) voldoet aan de subsidievoorschriften, kan het Ministerie van OCW besluiten tijdelijk de maandelijkse subsidie te blokkeren. De kans dat dit gebeurt is laag. De school wil het bedrag van de maandelijkse salarisbetalingen wel aan liquide middelen beschikbaar hebben om in ieder geval nog een maand de salarissen te kunnen

doorbetalen.

Financieel gevolg

Het gaat dan om een maandelijks bedrag rond €1.000.000.

Risicobeheersing

Voldoen aan subsidievoorschriften.

Liquiditeitsrisico

Q	Liquiditeitsrisico	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Liquiditeitsrisico			5			5		>€150.000

1. Te lage liquiditeit

De school beschikt ultimo 2017 over €5.624.125 aan liquide middelen. Daar staan kortlopende schulden van €1.759.089 tegenover. Echter, €531.354 daarvan zijn verplichtingen aan het personeel (aanspraken vakantie-uitkering, bindingstoelage en eindejaarsuitkering). De benodigde gelden daarvoor komen in de bekostiging mee op het moment dat aan de verplichtingen moet worden voldaan. Daarmee is de liquiditeit wat groter dan het kengetal aangeeft en is het risico laag.

Financieel gevolg

Als de liquiditeit sterk zou dalen is het financiële gevolg groter dan €185.000.

Risicobeheersing

Niet nodig.

		Bruto			Netto			Kosten	
L	Leerlingrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Terugloop leerlingen			5			5	€ 920.000	€ 2.300.000
2	Toename leerlingen			12			9		€ 75.000
3	Clustering lesgroepen			20			20		€ 200.000
B	Bekostigingsrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende bekostiging			10			10	€ 100.000	€ 250.000
2	Effecten cao			10			10	€ 140.000	€ 350.000
3	Bezuinigingen overheid			10			10		€ 200.000
4	Teruglopende ouderbijdragen			5			5	€ 145.000	€ 362.500
P	Personeelsrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Kosten vervangers			9			9		€ 50.000
2	Duurder personeelsbestand			5			0		€ -
3	Ongeplande formatieoverschrijdingen			12			12		€ 130.000
4	Uitkeringslasten			5			5	€ 100.000	€ 250.000
5	Ontslagvergoedingen			6			6		€ 50.000
6	Transitievergoeding			15			15		€ 40.000
7	Ketenbeding			9			3		€ 40.000
O	Organisatie- en risico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Kwaliteit management			10			10		> €150.000
2	Kwaliteit beheersorganisatie			5			5		> €150.000
G	Gebouw- en inventarisrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende materiële bekostiging			20			0		€ 600.000
2	Onvoorzien groot onderhoud			4			4		€ 100.000
3	Bouwkundige aanpassingen			12			12		€ 100.000
4	Overschrijding bouwkosten			15			10		€ 300.000
5	Te lage bezettingsgraad			4			4	€ 66.000	€ 165.000
6	Aanvullende eisen huisvesting			10			6		€ 100.000
7	Aanpassing inventaris aan onderwijsseisen			5			5		€ 220.000
D	Diverse risico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Schadeclaim ouders			2			2		€ 30.000
R	Renterisico	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Renterisico			2			2	€ -	€ -
K	Kredietrisico's	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Ontoereikende vergoeding huisvesting			10			10	€ 50.000	€ 125.000
2	Blokkering maandelijks bekostiging			5			5		€ 1.000.000
Q	Liquiditeitsrisico	Belang	Kans	Risico	Belang	Kans	Risico	Structureel	Incidenteel
1	Liquiditeitsrisico			5			5		> €150.000

Met een risicokaart kunnen we in één beeld een overzicht krijgen van de risico's naar kans en financieel gevolg. Een risico in het rode gebied vereist directe aandacht omdat het de continuïteit van de school bedreigt. Risico's in het oranje gebied vragen om aandacht. Risico's in het groene gebied vormen geen gevaar voor de school.

Risicokaart netto risico's

Financiële gevolgen	L1 B4 P4 O2 G7 K2 Q1	B1 B2 B3 G4 O1		L3	
groter dan 191000					
96000 - 191000	G2 G5	G6 K1	G3		
38000 - 96000	P7	P5	L2 P1		P6
10000 - 38000	D1				
kleiner dan 10000					
geen gevolgen	R1				P2 G1
kans	10%	30%	50%	70%	90%

Gewenste buffervermogen

De risicokaart is omgezet naar een risicokaart met risicobedragen. Voor elk vakje is het aantal risico's vermenigvuldigd met het gemiddelde van de financiële gevolgen (kolom 1) van de regel. Bijvoorbeeld: het tweede vakje in de eerste kolom: 2 risico's x gemiddeld bedrag van €143.500 geeft een risico van €287.000. Voor de eerste rij is een gemiddeld risico van €191.000 aangehouden.

Risicokaart					
Financiële gevolgen					
groter dan 191000	€ 1.337.000	€ 955.000		€ 191.000	
96000 - 191000	€ 287.000	€ 287.000	€ 143.500		
38000 - 96000	€ 67.000	€ 67.000	€ 134.000		€ 67.000
10000 - 38000	€ 24.000				
kleiner dan 10000					
Totaal	€ 1.715.000	€ 1.309.000	€ 277.500	€ 191.000	€ 67.000
Kans	10%	30%	50%	70%	90%
Bedrag x kans	€ 171.500	€ 392.700	€ 138.750	€ 133.700	€ 60.300
Totaal	€ 896.950				
Onvoorziene risico's 5%	€ 44.848				
Totaal	€ 941.798				

De risicosom is dus € 896.950. De commissie Don gaf aan dat 5% van dat bedrag voor onvoorziene risico's moet worden aangehouden, waarmee de benodigde financiële buffer op €941.798 komt. Deze benodigde financiële buffer wordt meegenomen bij de berekening van de bufferliquiditeit. De algemene reserve (buffervermogen) is toereikend om het berekende buffervermogen op te vangen.

11 Toetsing financiële positie

De stichting dient voldoende middelen tot haar beschikking te hebben en ook niet veel meer. Hieronder volgt de berekening van de financiële ruimte.

Uitgangspunt is het kapitaal (balanstotaal) van de stichting. De waarde van de gebouwen en terreinen worden daarop in mindering gebracht. Resultaat is het gecorrigeerde kapitaal. Daarmee zijn de effecten van de doordecentralisatie geneutraliseerd.

Aanwezig kapitaal	31-12-2017	31-12-2018
Kapitaal	€ 11.215.666	€ 12.539.481
Af: gebouwen en terreinen	€ -4.649.154	€ -4.542.592
Bestemmingsreserve doordecentralisatie huisvesting		
Kapitaal gecorrigeerd	€ 6.566.512	€ 7.996.889

Benodigd kapitaal	31-12-2017	31-12-2018
Financieringsbehoefte (toekomstige activa, 50% verv.waarde inv. en app.)	€ 1.360.834	€ 1.457.776
Vervangingswaarde inventaris en apparatuur als % van totale baten	15%	15%
Financieringsbehoefte als % van de totale baten	7%	8%
Benodigde transactieliquiditeit (kortlopende schulden)	€ 1.759.089	€ 2.180.906
Als percentage van de totale baten	10%	11%
Benodigde bufferliquiditeit op basis van risicoanalyse	€ 910.560	€ 941.798
Als % van de totale baten	5%	5%
Totaal benodigd kapitaal	€ 4.030.483	€ 4.580.480

Het beschikbare kapitaal moet gebruikt kunnen worden voor diverse functies.

- * De financiering van de vervanging van inventaris en apparatuur. De vervangingswaarde van onze inventaris en apparatuur is met 15% van de totale baten laag. Het gemiddelde van scholen in Nederland ligt op 35%.
- * De benodigde transactieliquiditeit is bedoeld om kortlopende schulden te kunnen voldoen en is gelijk aan de kortlopende schulden in de balans.
- * De benodigde bufferliquiditeit is berekend vanuit de risicoanalyse in hoofdstuk 10. De commissie Don adviseerde een bufferliquiditeit van 5% van de baten. Onze stichting zit daar precies op.

Financiële ruimte	31-12-2017	31-12-2018
Kapitaal gecorrigeerd	€ 6.566.512	€ 7.996.889
Totaal benodigd kapitaal	€ -4.030.483	€ -4.580.480
Financiële ruimte (verschil aanwezig en benodigd kapitaal)	€ 2.536.030	€ 3.416.410

Zo berekend is de financiële ruimte ultimo 2018 € 3.416.410. Als de volledige financiële ruimte is besteed, dienen de financiële kengetallen boven de signaleringsgrenzen te blijven.

Gevolgen inzetten financiële ruimte voor solvabiliteit	31-12-2017	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 4.179.267	€ 5.055.347
Financiële ruimte	€ -2.536.030	€ -3.416.410
Eigen vermogen na besteding	€ 1.643.238	€ 1.638.938
Voorzieningen	€ 2.064.306	€ 2.271.353
Balanstotaal	€ 11.215.666	€ 12.539.481
Financiële ruimte	€ -2.536.030	€ -3.416.410
Balanstotaal na besteding	€ 8.679.637	€ 9.123.072
Solvabiliteit (eigen vermogen na besteding plus voorzieningen/balanstotaal na besteding)	0,43	0,43

De solvabiliteit blijft boven de ondergrens van 0,30.

Ook de liquiditeit en het weerstandsvermogen moeten na besteding op peil blijven.

Gevolgen inzetten financiële ruimte voor liquiditeit	31-12-2017	31-12-2018
Liquide middelen	€ 5.624.125	€ 6.562.551
Vorderingen	€ 67.327	€ 467.725
Financiële ruimte	€ -2.536.030	€ -3.416.410
Buffer vanuit risico-analyse	€ -910.560	€ -941.798
Vlottende activa na besteding	€ 2.244.863	€ 2.672.069
Kortlopende schulden	€ 1.759.089	€ 2.180.906
Liquiditeit na besteding	1,28	1,23

Gevolgen inzetten financiële ruimte voor weerstandsvermogen	31-12-2017	31-12-2018
Eigen vermogen na besteding	€ 1.643.238	€ 1.638.938
Totale baten	€ 18.459.977	€ 19.138.882
Weerstandsvermogen na besteding	0,09	0,09

Wanneer de volledige financiële ruimte is ingezet en de volledige risicobuffer is ingezet, heeft de stichting een liquiditeit ruim boven de signaleringswaarde van 0,75 en een weerstandsvermogen groter dan de signaleringswaarde van 0,05.

12 Continuïteitsparagraaf

A Gegevensset

A1 Personeel en leerlingen

Kengetal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand 31-12	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Leerlingaantallen excl vavo	2156	2205	2144	2147	2161	2135
Personele bezetting in fte	198,6	199,2	189,0	188,7	186,4	185,4
Bestuur/management	6,7	6,5	6,9	6,9	6,9	6,9
Personeel primair proces	151,4	152,1	143,3	143,3	141,0	140,0
Ondersteunend personeel	40,6	40,6	38,8	38,6	38,6	38,6

Toelichting op de kengetallen

Ten behoeve van de jaarbegroting en de meerjarenbegroting stellen we een leerlingenprognose op. Vanuit de cijfers van het verleden is een prognose gemaakt van het aantal leerlingen in de toekomst. Deze prognose wordt in het voorjaar aangepast op de reeds bekende instroom voor het komende schooljaar.

Vrijescholen in Nederland groeien. Bij het Karel de Grote College in Nijmegen is de groei gelimiteerd tot de huidige omvang (kleine 800 leerlingen) door afspraken binnen het RPO. De Stichtse Vrije School zal doorgroeien van 684 leerlingen nu naar 714 leerlingen in 2023 en de afdeling Tobiasstroom behoudt circa 70 leerlingen, wat zeer constant blijft. Het Novalis College kent een kleine daling in verband met één jaar lagere instroom en de overgang van zesjarig naar vijfjarig havo en zal in de komende jaren dalen van 591 leerlingen naar 527 leerlingen in 2023. De weergegeven personele bezetting in 2018 is inclusief alle tijdelijke uitbreidingen. In 2019 en verder is de basisformatie weergegeven.

De personele bezetting stijgt in eerste instantie mee met het stijgende aantal leerlingen en zal vervolgens afnemen.

A2 Meerjarenbalans

Op basis van de meerjarenbegroting en meerjarenformatie 2019 tot en met 2023 zijn de volgende meerjarenbalansen en ramingen van baten en lasten opgesteld. Voor het jaar 2019 betreft dit een bijstelling ten aanzien van de vastgestelde jaarbegroting.

Balans	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Activa	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Vaste activa						
Immateriële activa						
Materiële activa	5.509.205	5.536.631	5.699.325	5.174.206	4.814.089	4.217.400
Financiële activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	5.509.205	5.536.631	5.699.325	5.174.206	4.814.089	4.217.400
Vlottende activa						
Vorderingen	467.725	467.725	467.725	467.725	467.725	467.725
Liquide middelen	6.562.551	6.260.803	5.549.922	5.518.157	5.466.630	5.712.732
Totaal vlottende activa	7.030.276	6.728.528	6.017.647	5.985.882	5.934.355	6.180.457
Totaal activa	12.539.481	12.265.159	11.716.972	11.160.088	10.748.444	10.397.857
Eigen vermogen						
Eigen vermogen	5.055.347	5.379.809	4.996.020	4.561.244	4.196.115	4.097.876
Algemene reserve	5.055.347	5.379.809	4.996.020	4.561.244	4.196.115	4.097.876
Voorzieningen	2.271.353	2.264.455	2.299.847	2.410.832	2.316.284	2.316.284
Langlopende schulden	3.031.875	2.874.375	2.716.875	2.559.375	2.401.875	2.244.375
Kortlopende schulden	2.180.906	1.746.520	1.704.230	1.628.637	1.834.170	1.739.322
Totaal Passiva	12.539.481	12.265.159	11.716.972	11.160.088	10.748.444	10.397.857

Toelichting op de balans

- De materiële activa zijn berekend aan de hand van de meerjareninvesteringsplannen van de verschillende scholen. Zo zijn de geplande investeringen en de berekende afschrijvingen bepaald. In 2020 vindt een stijging plaats, deze houdt verband met de geplande uitbreiding van de huisvesting van het Novalis College, alsmede de geplande vernieuwbouw op de Tobiassschool.
- De vlottende activa zijn bepaald op basis van de diverse fluctuaties van de kasstromen (op basis van het kasstroomoverzicht). Met de grote reeds voorziene wijzigingen hiervan is rekening gehouden, waaronder de aflossingen, afschrijvingen, investeringen en het geprognoseerde resultaat.
- Het Eigen Vermogen is gemuteerd met de begrote resultaten.
- De voorzieningen zijn gemuteerd met de geplande dotaties en de verwachte onttrekkingen.
- De langlopende schulden zijn gemuteerd met de afgesproken aflossingen.
- De kortlopende schulden vormen de sluitpost van de balans.

Vooralsnog worden geen wijzigingen verwacht in de financieringsstructuur. Voor de aankoop van het pand aan de Bernardstraat te Nijmegen is een tienjarige lening aangegaan bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren). Aangezien de liquide middelen uitstaan bij het Ministerie van Financiën (door middel van schatkistbankieren) heeft de stichting de mogelijkheid om de roodstandfaciliteit aan te vragen; deze mag maximaal 10% van de baten bedragen.

Raming van baten en lasten

Baten en lasten	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baten		prognose				
Rijksbijdrage	17.531.082	17.600.432	16.951.074	16.936.445	17.002.513	16.929.259
Overige overheidsbijdragen en subsidies	541.848	518.947	518.500	518.500	518.500	518.500
College-, cursus- en/of examengelden						
Baten werk in opdracht van derden						
Overige baten	1.065.952	978.000	974.200	975.700	975.700	975.700
Totaal baten	19.138.882	19.097.379	18.443.774	18.430.645	18.496.713	18.423.459
Lasten						
Personeelslasten	14.407.534	14.804.925	14.848.826	14.903.227	14.904.150	14.748.734
Afschrijvingen	575.951	599.384	698.806	696.619	695.117	606.689
Huisvestingslasten	1.358.932	1.386.200	1.441.200	1.443.200	1.445.200	1.355.200
Overige lasten	1.781.155	1.844.325	1.705.574	1.693.925	1.691.925	1.688.925
Totaal lasten	18.123.572	18.634.834	18.694.406	18.736.971	18.736.392	18.399.548
Saldo baten en lasten gewone bedrijfsvoering	1.015.310	462.545	-250.632	-306.326	-239.679	23.911
Saldo financiële bedrijfsvoering	-139.232	-138.083	-133.157	-128.450	-125.450	-122.450
Saldo buitengewone baten en lasten						
Totaal resultaat	876.078	324.462	-383.789	-434.776	-365.129	-98.539

Toelichting op de raming Baten en Lasten

- De Rijksbijdragen wordt bepaald op basis van de leerlingaantallen en de rekenregels van de bekostiging.
- De overige overheidsbijdragen en subsidies worden gedeeltelijk bepaald op basis van het leerlingenaantal, danwel de afspraken binnen bepaalde gemeenten.
- De overige baten worden per school begroot, ook op basis van ontvangen bijdragen in het verleden.
- De personeelslasten worden bepaald op basis van het huidige personeel met daarbij de geldende salarisschalen, waarbij rekening wordt gehouden met daling/stijging in de leerlingaantallen en het aantal klassen binnen de school.
Ook de overige personele lasten vallen hieronder, waarbij per post een inschatting wordt gemaakt.
- De afschrijvingslasten worden berekend op basis van de huidige afschrijvingsstaten en de investeringsplannen.
- De huisvestingskosten worden per school begroot.
- De overige lasten worden per school begroot.

Voor de jaren 2020 tot en met 2023 zijn negatieve bedragen geprognoseerd. Er zijn verschillende redenen daarvoor aan te geven, waaronder dalende leerlingaantallen, maar ook grote investeringen die eraan zitten te komen. Het bestuur heeft de begroting vastgesteld en gaat hier dan ook mee akkoord. Daarnaast heeft het bestuur aan twee scholen (Novalis College en Karel de Grote College) op basis van het eigen vermogen liquiditeiten beschikbaar gesteld om deze extra investeringen te kunnen doen, in zowel materiële vaste activa, danwel in personeel en materiële zaken.

Planning en Control

De inzet van middelen en personeel wordt over een periode van vijf jaar doorgerekend in de meerjarenbegroting/formatie. Vanuit de leerlingaantallen en –stromen van de afgelopen vijf jaren en de verwachtingen voor de toekomst wordt het aantal leerlingen in de komende jaren

geprognosticeerd. Voor het zittende personeel worden de feitelijke loonkosten in de komende jaren begroot, investeringen worden in een meerjareninvesteringsplan opgenomen en aan het onderhoud ligt een meerjarenonderhoudsplanning ten grondslag waarop de omvang en de dotatie aan de onderhoudsvoorziening is gebaseerd. Op basis van deze gegevens wordt de ruimte voor uitgaven aan personeel in de komende vijf jaren begroot.

De stichting werkt met de financiële applicatie Cogix, waardoor de scholen beter hun (meerjaren)begroting kunnen maken en de uitputting van budgetten kunnen bewaken.

B Overige rapportages

B1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Graag verwijzen we hiervoor naar hoofdstuk 10.

B3 Rapportage toezichhoudend orgaan

De raad van toezicht heeft een auditcommissie ingesteld bestaande uit twee leden van de raad. De auditcommissie bespreekt met de bestuurder en de stafmedewerker formatie en financiën in november de jaarbegroting en in mei de jaarrekening en de meerjarenbegroting. De commissie doet schriftelijk verslag van de bevindingen aan de raad en adviseert de raad rond de goedkeuring van deze financiële documenten.

De voorzitter van de raad van toezicht bespreekt tweemaandelijks met de bestuurder de ontwikkelingen in de scholen.

13 Ondertekening

Nijmegen,2019

A.W. de Geus
Voorzitter College van Bestuur

Raad van Toezicht
Emile Roemer (voorzitter)

Manny Liebregt

Linda Scheeres

Tamara Cop

Merlijn Trouw

14 Bijlagen

Nevenfuncties leden Raad van Toezicht

Piet-Hein Kolff

- * Algemeen directeur Accres Apeldoorn BV
 - o Nevenfuncties: geen

Linda Scheeres

- * Courseleader Contextual Studies Hoge School voor Kunsten Utrecht
- * Nevenfuncties
 - o Lid MR (adviserend lid) Vrije School Utrecht (onbezoldigd).

Tamara Cop

- * Docentenopleider/trainer Onderwijskunde, Projectleider studeerbaarheid masterprogramma's Hogeschool Arnhem Nijmegen
- * Nevenfuncties
 - o Bestuurslid Stichting tot Steun aan het Vrijeschool Onderwijs (onbezoldigd)

Manny Liebrecht

- * Zelfstandig interim manager
- * Nevenfuncties: geen

Jan Spijkers

- * Hoofd productie LoVen special products
- * Nevenfuncties
 - o Bemiddelaar Buurtbemiddeling Oss (onbezoldigd)

Martijn de Loor

- * Directeur-eigenaar Gevoel voor de zaak – bureau voor organisatie-coaching
- * Nevenfuncties
 - o Visitator van woningcorporaties bij Cognitum in Zeist (bezoldigd)
 - o Lid Raad van Commissarissen (voordracht huurders) bij Dudok Wonen in Hilversum (bezoldigd)
 - o Docent Master Management en Innovatie en Master Pedagogiek aan de HAN in Nijmegen (bezoldigd)
 - o Partner Platform Innovatie in Toezicht te Zeist (onbezoldigd).

Merlijn Trouw

- * Algemeen directeur/bestuurder DeSeizoenen
- * Directeur Care Shared Services BV
- * Nevenfuncties
 - o Penningmeester Academie Antroposofische Gezondheidszorg (onbezoldigd)

Nevenfuncties voorzitter College van Bestuur

Frans Ebskamp (tot 1 november 2018)

- * Nevenfuncties
 - o Bestuurslid European Council for Steiner Waldorf Education (onbezoldigd)
 - o Vertegenwoordiger Vereniging van vrijescholen bij European Council for Steiner Waldorf Education (bezoldigd)
 - o Voorzitter toezichhoudend bestuur Vrije Scholen Rijnstreek (bezoldigd)
 - o Bestuurslid Eerste coöperatief werkverband voortgezet onderwijs (onbezoldigd)
 - o Lid Curatorium Waarde(n) van vrijeschoolonderwijs (onbezoldigd)

Allert de Geus (vanaf 1 november 2018)

* Nevenfuncties

- Voorzitter bestuur Stichting Emmafonds te Renkum (onbezoldigd)
- Voorzitter Raad van Toezicht RIBW AVV te Arnhem (bezoldigd)
- Lid Curatorium Lectoraat Waarde(n) van Vrijeschoolonderwijs te Leiden (onbezoldigd)

B. Jaarrekening 2018

Inhoudsopgave

	<i>bladzijde</i>
Jaarrekening SGVVS	
Balans	3
Staat van baten en lasten	4
Kasstroomoverzicht	5
Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling	6
Toelichting op de balans:	
Vaste activa	10
Vorderingen	11
Liquide middelen	12
Eigen vermogen	13
Vorzieningen & langlopende schulden	14
Kortlopende schulden	15
G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule	16
G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule	17
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	18
Toelichting op de staat van baten en lasten:	
Overheidsbijdragen	19
Overige baten	20
Lasten	21
Financiële baten en lasten	24
Verplichte Toelichting	25
WNT-verantwoording 2018	26
Bestemming van het resultaat	29
Gebeurtenissen na balansdatum	30
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	31
Overige gegevens	32
Informatie over de Rechtspersoon	33
Controleverklaring van de onafhankelijk controlerend accountant	34

Balans

Dit betreft de balans na resultaatbestemming

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
1 Activa				
1.1 Vaste activa				
Materiële vaste activa	5.509.205		5.524.214	
<u>Totaal vaste activa</u>	<u>5.509.205</u>		<u>5.524.214</u>	
1.2 Vlottende activa				
Vorderingen	485.765		67.327	
Liquide middelen	<u>6.562.551</u>		<u>5.624.125</u>	
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>7.048.316</u>		<u>5.691.452</u>	
<u>Totaal activa</u>		<u>12.557.521</u>		<u>11.215.666</u>
2 Passiva				
2.1 Eigen vermogen	5.055.347		4.179.269	
2.2 Voorzieningen	2.271.353		2.087.933	
2.3 Langlopende schulden	3.031.875		3.189.375	
2.4 Kortlopende schulden	2.198.946		1.759.089	
<u>Totaal passiva</u>		<u>12.557.521</u>		<u>11.215.666</u>

Staat van baten en lasten

	2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	17.531.082	16.814.810	16.778.609
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	541.848	530.000	529.773
3.5 Overige baten	1.065.952	826.500	1.151.595
<u>Totaal baten</u>	<u>19.138.882</u>	<u>18.171.310</u>	<u>18.459.977</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	14.407.534	14.019.732	14.122.941
4.2 Afschrijvingen	575.951	596.474	568.554
4.3 Huisvestingslasten	1.358.932	1.360.950	1.262.564
4.4 Overige lasten	1.781.155	1.783.825	1.818.065
<u>Totaal lasten</u>	<u>18.123.572</u>	<u>17.760.981</u>	<u>17.772.124</u>
 <u>Saldo baten en lasten</u>	 <u>1.015.310</u>	 <u>410.329</u>	 <u>687.853</u>
 6 Financiële baten en lasten	 -139.232	 -141.309	 -140.988
<u>Resultaat</u>	<u>876.078</u>	<u>269.020</u>	<u>546.865</u>
 Totaal resultaat	 <u>876.078</u>	 <u>269.020</u>	 <u>546.865</u>

Kasstroomoverzicht

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	1.015.310		687.853	
Aanpassing voor:				
Afschrijvingen	575.951		568.554	
Mutaties voorzieningen	183.420		220.454	
Verandering in vlottende middelen:				
Vorderingen (-/-)	-418.438		96.332	
Schulden	-439.858		-100.210	
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	-	1.796.101	-	1.472.983
Ontvangen interest	333		0	
Betaalde interest (-/-)	-139.565		-140.988	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>1.656.869</u>		<u>1.331.995</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA (-/-)	-561.878		-1.494.111	
Desinvesterings in MVA	935		15.101	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>-560.943</u>		<u>-1.479.010</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	0		700.000	
Aflossing langlopende schulden	-157.500		-87.500	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-157.500</u>		<u>612.500</u>
Mutatie liquide middelen		<u>938.426</u>		<u>465.485</u>
Beginstand liquide middelen		5.624.125		5.158.640
Mutatie liquide middelen gedurende het boekjaar		<u>938.426</u>		<u>465.485</u>
Eindstand liquide middelen		<u>6.562.551</u>		<u>5.624.125</u>

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een Stichting; de voornaamste activiteiten van de Stichting bestaan uit het bieden van vrijeschoolonderwijs aan leerlingen van zes tot en met achttien jaar.

De stichting omvat:

- Een scholengemeenschap voor voortgezet vrijeschoolonderwijs met drie vestigingen, het Karel de Grote College te Nijmegen, de Stichtse Vrije School te Zeist (met een afdeling leerwegondersteunend onderwijs: de Tobiasstream) en het Novalis College te Eindhoven, die elk op onderwijskundig gebied vrij zelfstandig opereren.
- Een vrijeschool voor speciaal basisonderwijs, de Tobiassschool te Zeist.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling (going concern). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen
- de waardering van de voorziening groot onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Er is geen sprake van gewijzigde grondslagen ten opzichte van 2017.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Waardering van de activa en passiva

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille, obligaties, vorderingen, kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

De stichting heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderv verliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd voor zover de verkrijgings- of vervaardigingsprijs hoger is dan € 1.000. De waardering geschiedt tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijving. De afschrijving is gebaseerd op de economische levensduur.

De panden in Nijmegen zijn ivm doordecentralisatie in eigendom van de stichting, Het betreft hierbij de panden:

- Prins Bernhardstraat

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De middelen staan ter vrije beschikking

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve(s) en bestemmingsreserve(s) en/of -fonds(en).

Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

Voor het personeel van de Stichting zijn de pensioenen ondergebracht bij het ABP.

Deze regeling is te kwalificeren als een toegezegdpensioenregeling.

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorten leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Per eind december 2018 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97%.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Bij de berekening van de voorziening wordt alleen personeel met een vast dienstverband meegenomen.

De gehanteerde disconteringsvoet in 2018 bedraagt 1%. In 2017 werd 1% gehanteerd.

Voorziening gespaarde uren persoonlijk budget

De voorziening gespaarde uren persoonlijk budget wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening Onderhoud

De grondslag voor de bepaling van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud is ongewijzigd. Het bevoegd gezag maakt voor de bepaling van de dotatie aan de voorziening onderhoud gebruik van de tijdelijke regeling 2018 en 2019 zoals vastgelegd in de regeling van 21 maart 2019 met nr. FEZ (EDOC-1440924).

Overgangsregeling voorziening groot onderhoud

SGVVS hanteert voor de voorziening groot onderhoud een methodiek waarbij de kosten over het gehele onderhoudsplan van de onderwijspanden worden bepaald en deze vervolgens wordt gedeeld door de looptijd van het onderhoudsplan. Deze systematiek leidt ertoe dat er jaarlijks weliswaar een min of meer gelijkblijvende dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt gedaan, maar dat deze te laag of te hoog van omvang kan zijn in vergelijking met de RJ methodiek. Er wordt namelijk beperkt rekening gehouden met individuele onderhoudscomponenten met onderhoudscycli die doorlopen tot na de periode van de huidige onderhoudsplanning.

SGVVS maakt gebruik van de overgangsregeling. De tijdelijke regeling in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is van toepassing op besturen die voor verslagjaar 2017 een methode van kostenegalitatie voor groot onderhoud hanteerden zoals hierboven beschreven. Daarbij is afgesproken dat de RJ-werkgroep Onderwijs van de Raad voor de Jaarverslaggeving in samenwerking met de sectorraden in de komende maanden een onderzoek uitvoert. De werkgroep zal hierbij worden ondersteund door een aantal betrokken schoolbesturen. Doel van dit onderzoek is te komen tot een verwerkingswijze in 2020 die aansluit bij de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving waarbij rekening wordt gehouden met onderwijssector-specifieke aspecten.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan een jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Vaste activa

	Aanschaf prijs 1-1-2018	Afschrijving cumulatief 1-1-2018	Boek- waarde 1-1-2018	Inves- teringen	Aanschaf desinves- teringen	Afschrijv. desinves- teringen	Afschrij- vingen	Aanschaf prijs 31-12-2018	Afschrijving cumulatief 31-12-2018	Boek- waarde 31-12-2018
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2 Materiële vaste activa										
1.1.2.1 Gebouwen en terreinen	6.844.315	2.195.161	4.649.154	192.165	9.161	109	289.676	7.027.320	2.484.728	4.542.592
1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	2.544.740	1.678.888	865.852	372.703	1.891	847	283.627	2.915.552	1.961.667	953.885
1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	41.339	32.131	9.208	6.170	0	0	2.648	47.509	34.781	12.728
Materiële vaste activa	9.430.394	3.906.180	5.524.214	571.038	11.052	956	575.951	9.990.381	4.481.176	5.509.205
<i>Uitsplitsing:</i>										
Zeist										
Nieuwbouw (oud)	353.689	287.930	65.759					353.689	287.930	65.759
Verbouwing	638.494	521.864	116.630	14.869			53.083	653.363	574.947	78.416
Gymzaal (in aanbouw)	166.215	17.672	148.544		1.566			164.649	17.672	146.978
Eindhoven										
Nieuwbouw (deel)	974.140	75.277	898.862					974.140	75.277	898.862
Verbouwing	814.656	286.184	528.472					814.656	329.021	485.635
Endinet afkoop WKO	54.450	21.195	33.255					54.450	21.195	33.255
Nijmegen										
Doordcentralisatie			0					0	0	0
Gemeente Nijmegen	3.492.987	872.858	2.620.129					3.492.988	872.858	2.620.130
Verbouwing	208.271	57.225	151.046	177.296	7.595	109	179.516	377.972	236.632	141.340
Concern										
Verbouwing	78.000	17.800	60.200					78.000	25.600	52.400
Tobiaschool										
Verbouwing	63.413	37.156	26.257					63.413	43.596	19.817
Gebouwen en terreinen	6.844.315	2.195.161	4.649.154	192.165	9.161	109	289.676	6.652.149	2.484.728	4.542.592
1.1.2.1										
1.1.2.3.1 ICT	758.580	571.486	187.094	156.208	1.891	847	137.392	912.897	708.031	204.866
1.1.2.3.3 Overige inventaris en apparatuur	1.786.160	1.107.401	678.759	216.495	0	0	146.235	2.002.655	1.253.636	749.019
Inventaris en apparatuur	2.544.740	1.678.887	865.853	372.703	1.891	847	283.627	2.915.552	1.961.667	953.885
1.1.2.4.1 Leermiddelen	41.339	32.131	9.208	6.170	0	0	2.650	47.509	34.781	12.728
Overige materiële vaste activa	41.339	32.131	9.208	6.170	0	0	2.650	47.509	34.781	12.728

De materiële vaste activa worden geactiveerd voor zover de verkrijgings- of vervaardigingsprijs hoger is dan € 1.000. De waardering geschiedt tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijving. De afschrijving is gebaseerd op de economische levensduur.

Investeringssubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

De afschrijvingspercentages bedragen:
- Gebouwen en nieuwbouw 2,5% - 3,86%
- Verbouwingen 10%

Inventaris en apparatuur
De afschrijvingspercentages bedragen:
- Computers 25%
- Overige inventaris en apparatuur 10 tot 20%
- Boeken en methodes 20%

Vorderingen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.2.2	Vorderingen	
1.2.2.2	32.910	30.403
1.2.2.8	65.480	63
1.2.2.10	372.261	28.611
1.2.2.15	15.114	8.250
	<u>485.765</u>	<u>67.327</u>
	<i>Uitsplitsing:</i>	
	65.480	63
1.2.2.8	65.480	63
	278.212	0
	40.925	0
	115	3.661
	12	340
	2.926	0
	19.878	0
	26.261	0
	0	19.785
	3.932	4.825
1.2.2.10	<u>372.261</u>	<u>28.611</u>
	15.114	0
	0	8.250
1.2.2.15	<u>15.114</u>	<u>8.250</u>

Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.2.4 Liquide middelen		
1.2.4.1 Kasmiddelen	6.612	3.858
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	48.702	15.809
1.2.4.3 Rekening courant tegoed Schatkistbankieren	<u>6.507.237</u>	<u>5.604.458</u>
<u>Liquide middelen</u>	<u>6.562.551</u>	<u>5.624.125</u>

De liquide middelen staan te vrije beschikking van de Stichting.

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2018 €	Resultaat €	Overige mutaties €	Stand per 31-12-2018 €
2.1.1 Eigen Vermogen				
2.1.1.1 Algemene reserve	3.482.832	876.078	0	4.358.910
2.1.1.2 Bestemmingsreserves publiek	<u>696.437</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>696.437</u>
<u>Eigen vermogen</u>	<u>4.179.269</u>	<u>876.078</u>	<u>0</u>	<u>5.055.347</u>
<i>Uitsplitsing:</i>				
Algemene reserve	2.051.786	876.078	0	2.927.864
Algemene reserve privaat	<u>1.431.046</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.431.046</u>
<u>Algemene reserve</u>	<u>3.482.832</u>	<u>876.078</u>	<u>0</u>	<u>4.358.910</u>
Bestemmingsreserve huisvestiging	<u>696.437</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>696.437</u>
<u>Bestemmingsreserves publiek</u>	<u>696.437</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>696.437</u>

Voorzieningen & langlopende schulden

	Stand per 1-1-2018	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand 31-12-2018	Kort- lopend deel < 1 jaar	Lang- lopend deel > 1 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2 Voorzieningen								
2.2.1 Personele voorzieningen	487.262	71.502	4.151	13.500	0	541.113	487.502	541.113
2.2.3 Voorziening groot onderhoud	1.600.671	385.000	256.577	-1.146	0	1.730.240	487.502	1.242.738
<u>Voorzieningen</u>	<u>2.087.933</u>	<u>456.501</u>	<u>260.728</u>	<u>12.354</u>	<u>0</u>	<u>2.271.353</u>	<u>487.502</u>	<u>1.783.851</u>

Uitsplitsing:

2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical leave	246.793	37.322	0	0	0	284.115		284.115
2.2.1.4 Jubileumvoorziening	240.469	0	4.151	13.500	0	222.817		222.817
2.2.1.5 Werkloosheidsbijdragen	0	23.357	0	0	0	23.357		23.357
2.2.1.6 Langdurig zieken	0	10.824	0	0	0	10.824		10.824
<u>Voorzieningen</u>	<u>487.262</u>	<u>71.503</u>	<u>4.151</u>	<u>13.500</u>	<u>0</u>	<u>541.113</u>	<u>0</u>	<u>541.113</u>

	Stand per 1-1-2018	Aangegane leningen	Aflos- singen	Stand per 31-12-2018	Looptijd < 1 jaar	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
	€	€	€	€	€	€	€	%
2.3 Langlopende schulden								
2.3.3 Kredietinstellingen	2.559.375	0	87.500	2.471.875	87.500	2.384.375	2.034.375	4,83%
2.3.5 Ministerie van Financiën	630.000	0	70.000	560.000	70.000	490.000	210.000	0,28%
<u>Langlopende schulden</u>	<u>3.189.375</u>	<u>0</u>	<u>157.500</u>	<u>3.031.875</u>	<u>157.500</u>	<u>2.874.375</u>	<u>2.874.375</u>	

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.3 Kredietinstellingen	157.500	157.500
2.4.8 Crediteuren	343.980	171.863
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	641.728	588.614
2.4.10 Pensioenen	188.306	169.827
2.4.12 Overige kortlopende schulden	78.617	60.888
2.4.19 Overige overlopende passiva	<u>788.815</u>	<u>610.397</u>
<u>Kortlopende schulden</u>	<u>2.198.946</u>	<u>1.759.089</u>
<i>Uitsplitsing:</i>		
Kredietinstellingen kortlopend deel	87.500	87.500
Ministerie van Financiën	<u>70.000</u>	<u>70.000</u>
2.4.3 <u>Kredietinstellingen</u>	<u>157.500</u>	<u>157.500</u>
Loonheffing	619.352	585.035
Belastingdienst inzake BTW	5.561	3.579
Af te dragen premie Sociale Lasten	16.815	0
Nog te betalen persoonlijk budget	0	0
2.4.9 <u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>641.728</u>	<u>588.614</u>
Premie VF verplicht	1.650	2.839
Premie PF	1.499	2.247
Netto salaris	2.663	430
Borg kluisjes	31.955	29.313
Levensloop	4.988	4.988
Negatief saldo banken	<u>35.862</u>	<u>21.072</u>
2.4.12 <u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>78.617</u>	<u>60.889</u>
Accountantskosten	9.922	11.951
Vakantiegeld	475.496	468.380
Bindingstoelage	56.547	59.601
Eindejaarsuitkering	0	3.373
Gemeente Eindhoven voorbereidingskrediet Tobiasschool	122.568	0
Gemeente Eindhoven voorbereidingskrediet Novalis	0	26.754
Overlopende passiva (transitorisch)	0	3.957
Vooruitontvangen bedragen	86.500	3.500
Schoolprojecten	<u>37.782</u>	<u>32.879</u>
2.4.19 <u>Overige overlopende passiva</u>	<u>788.815</u>	<u>610.395</u>

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule
(Regeling ROS art.13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Prestatie afgerond? Ja/Nee
Subsidie voor studieverlof 2017	2017/2/539111	23-8-2017	31.674	31.674	Ja
Subsidie voor studieverlof 2017	856829		10.286	10.286	Ja
Subsidie voor studieverlof 2018	929691	6-9-2018	39.560	39.560	Nee
Subsidie voor studieverlof 2018	933798	26-10-2018	3.472	3.472	Nee
Totaal			<u>84.991</u>	<u>84.991</u>	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Totale kosten €	Te verreke- nen ultimo verslagjaar €
			0	0	0	0
		Totaal				

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Saldo 1-1-2018 €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Lasten in verslagjaar €	Totale kosten 31-12-2018 €	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar €
			0	0	0	0	0	0
		Totaal						

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ministerie van OC&W inzake lumpsum bekostiging

Er is een voorwaardelijke vordering op het ministerie van OC & W voortvloeiend uit het betaaltitme van de lumpsum-vergoeding van € 30.403. Dit is het gevolg van het verwerken van maandelijkse boekingen, welke op basis van de totale beschikking zijn berekend. De beschikking is voor de PO school op basis van schooljaar afgegeven. De werkelijke uitbetaling van ministerie OC & W is minder geweest dan is toegerekend. In 2016 bedroeg deze voorwaardelijke vordering € 31.347.

Copyrent-overeenkomst

Per 01-09-2016 zijn twee nieuwe contracten afgesloten met Toshiba TEC Netherlands Imaging Systems voor de huur van diverse kopieersystemen voor een periode van 15 maanden. De totale maandelijkse lasten bedragen € 2.202,52 (exclusief BTW) met een kwartaalverrekening van de daadwerkelijk gemaakte afdrucken. De maandelijkse lasten worden jaarlijks geïndexeerd.

Energie-overeenkomsten

Met Eneco zijn contracten afgesloten voor levering van aardgas tot en met 31-12-2020 en een contract voor levering van elektriciteit aan de Tobiasschool tot en met 31-12-2020.

Voor de gehele stichting exclusief de Tobiasschool is zal er jaarlijks contractueel 137782 Nm³ worden afgenomen tegen een tarief van 3,8324 per MWh.

Met DVEP zijn er voor de gehele stichting exclusief de Tobiasschool contracten afgesloten voor levering van electriciteit tot en met 31-12-2020.

Jaarlijks wordt contractueel 313729,485 MWh afgenomen, tegen een tarief van 1,38.

Totale jaarlijkse contractuele kosten zijn € 432.947

Huurovereenkomsten

In 2016 is er een driejarig contact afgesloten met WIS Services B.V. inzake implementatie en onderhoud van WIS Collect.

Abonnement 2017: € 4.131,25, jaren hierna worden geïndexeerd.

Medio 2016 is er een contract afgesloten met Cogix inzake rapportage en begrotingen voor de duur van 1 jaar welke stilzwijgend zal worden verlengd tenzij drie maanden voor afloop van het kalenderjaar wordt opgezegd.

Kosten per kwartaal: € 2.523,76 (Q1 2017) welke hierna worden geïndexeerd.

Tevens zijn de maandelijkse kosten afhankelijk van het aantal personeelsleden.

Administratieve dienstverlening

In 2017 is er een contract afgesloten met a/s Works. De looptijd is tot en met december 2019.

De maandelijkse kosten voor de salaris-, personeels- en financiële administratie bedragen € 8.444 inclusief btw.

Contractafspraken Tobiasstroom

De leerlingen van de Tobiasstroom, welke ingeschreven staan bij Schoonoord en CCZ worden daar bekostigd. Deze bekostiging wordt doorbetaald aan SGVVS minus 5% administratiekosten.

Overheidsbijdragen

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	16.105.451	15.618.080	15.321.034
3.1.2 Overige subsidies OCW	572.861	596.772	497.867
3.1.3.1 Doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	852.770	599.958	959.708
<u>Rijksbijdragen</u>	<u>17.531.082</u>	<u>16.814.810</u>	<u>16.778.609</u>
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	541.848	530.000	529.773
<u>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</u>	<u>541.848</u>	<u>530.000</u>	<u>529.773</u>

Overige baten

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
3.5 Overige baten			
3.5.1 Opbrengst verhuur	68.517	39.300	45.651
3.5.2 Detachering personeel	96.141	77.000	90.835
3.5.5 Ouderbijdrage	725.753	608.000	731.307
3.5.10 Overige	<u>175.541</u>	<u>102.200</u>	<u>283.802</u>
<u>Overige baten</u>	<u>1.065.952</u>	<u>826.500</u>	<u>1.151.595</u>
<i>Uitsplitsing</i>			
Baten activiteiten overig	154.157		204.669
Ontvangen overdrachten overige bekostiging	12.918		20.241
Overige baten	8.357		21.514
Baten voorgaande jaren	<u>109</u>		<u>37.378</u>
3.5.10 <u>Overige</u>	<u>175.541</u>		<u>283.802</u>

Lasten

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	13.671.995	13.020.753	13.308.135
4.1.2 Overige personele lasten	823.935	1.006.579	921.174
4.1.3 Ontvangen vergoedingen	-88.396	-7.600	-106.368
<u>Personeelslasten</u>	<u>14.407.534</u>	<u>14.019.732</u>	<u>14.122.941</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
4.1.1.1 Lonen en salarissen	10.576.168	10.104.176	10.318.270
4.1.1.2 Sociale lasten	1.509.043	1.457.933	1.488.825
4.1.1.5 Pensioenlasten	1.586.784	1.458.644	1.501.040
<u>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten</u>	<u>13.671.995</u>	<u>13.020.753</u>	<u>13.308.135</u>
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	58.002	66.900	127.844
4.1.2.3 Overig	765.933	939.679	793.330
<u>Overige personele lasten</u>	<u>823.935</u>	<u>1.006.579</u>	<u>921.174</u>
Inhuur externen / uitzendkrachten	90.611	134.500	127.835
Vrijwilligers	32.478	27.250	32.288
Ongevallenverzekering	0	224.649	0
Schoolbegeleidingsdiensten	0	0	8.892
Comm.middelen incl abon WKR ger. vrijstelling	4.905	0	5.166
Kosten arbodienst WKR nihilwaardering	56.925	43.400	26.915
Extra arboverstrekkings WKR forfait	160	0	0
Kantinekosten WKR nihilwaardering	69.652	98.000	52.889
Reiskosten onbelast WKR gerichte vrijstelling	187.731	87.410	175.600
Verteer onbelast WKR gerichte vrijstelling	8.387	8.000	9.334
Verteer belast WKR forfait	400	0	0
Cafetariafaciliteiten WKR forfait	10.024	0	8.499
VOG WKR forfait	914	0	448
Representatiekosten personeel belast WKR forfait	59.556	44.500	49.280
Nascholing WKR gerichte vrijstelling	151.759	197.500	212.904
Onkostenvergoeding onbelast WKR ger. vrijstelling	924	7.920	7.218
Onkostenvergoeding belast WKR forfait	-3.184	1.450	-2.316
Personele verzekeringen WKR forfait	375	0	0
Reiskosten belast WKR forfait	16.683	9.000	22.769
Personele uitgaven	41.759	21.000	50.267
Personele uitgaven	-41	0	0
Werving en selectie personeel	31.005	20.100	3.716
Coaching	4.910	15.000	1.626
4.1.2.3 Overig	765.933	939.679	793.330
4.1.3.1 Ontvangen vergoedingen Participatiefonds	-4.442	0	-9.685
4.1.3.3 Overige uitkeringen	-83.954	-7.600	-96.683
<u>Ontvangen vergoedingen</u>	<u>-88.396</u>	<u>-7.600</u>	<u>-106.368</u>
<u>Overzicht FTE</u>	<u>2018</u>		<u>2017</u>
Directie	6,66		6,79
Onderwijs ondersteunend personeel	40,57		41,89
Onderwijzend personeel	151,38		148,55
<u>Totaal FTE</u>	<u>199</u>		<u>197</u>

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Afschrijvingen materiële vaste activa	575.951	596.474	568.554
<u>Afschrijvingen</u>	<u>575.951</u>	<u>596.474</u>	<u>568.554</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
Afschrijvingen gebouwen	289.676	249.540	285.865
Afschrijvingen inventaris en apparatuur	146.235	191.938	138.686
Afschrijvingen ICT	137.392	150.857	139.379
Afschrijvingen OLP	2.648	4.139	4.624
<u>Afschrijvingen materiële vaste activa</u>	<u>575.951</u>	<u>596.474</u>	<u>568.554</u>
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huurlasten	159.736	139.100	140.628
4.3.2 Verzekeringslasten	10.802	20.750	9.118
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	218.373	181.500	155.055
4.3.4 Energie en water	221.655	293.000	189.600
4.3.5 Schoonmaakkosten	355.115	325.000	314.323
4.3.6 Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	45.445	53.400	66.860
4.3.7 Dotatie voorziening onderhoud	385.000	385.000	365.000
4.3.8 Overige huisvestingslasten	-37.194	-36.800	21.980
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>1.358.932</u>	<u>1.360.950</u>	<u>1.262.564</u>

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie en beheer	312.154	315.300	401.867
4.4.2 Inventaris en apparatuur	1.048.988	1.062.400	974.437
4.4.4 Dotatie overige voorzieningen	420.013	406.125	441.761
<u>Overige lasten</u>	<u>1.781.155</u>	<u>1.783.825</u>	<u>1.818.065</u>
Administratiekosten dienstverleningskantoor	83.433	84.000	112.205
Contributies	85.834	75.800	139.980
Verzekeringen	6.216	5.150	4.693
Accountant	27.082	17.500	17.484
Drukwerk (o.a. schoolgids)	18.036	41.000	41.409
Telefoonkosten	18.483	17.700	26.952
Kantoorbenodigdheden	26.557	18.700	20.117
Portiekosten	24.489	19.550	17.607
Documentatie	2.483	4.500	2.608
Vergaderkosten	132	1.400	222
Vergoedingen bestuursleden/RvT	19.409	30.000	18.198
Deskundigheidsadvies	0	0	393
4.4.1 <u>Administratie en beheer</u>	<u>312.154</u>	<u>315.300</u>	<u>401.868</u>
<u>Specificatie kosten instellingsaccountant</u>			
Kosten onderzoek jaarrekening	27.082	17.500	17.484
	27.082	17.500	17.484
<u>Toelichting op accountantskosten.</u>			
In de accountantskosten van 2018 zit een afrekening 2017. 2017 is geboekt op basis van uitgaven			
OLP verbruik	39.675	38.350	42.490
Mediatheek	9.115	9.200	4.779
OLP klein inventaris	38.855	52.000	51.756
Reprokosten	57.912	55.750	51.997
Kosten passend onderwijs materieel	85.499	47.100	72.932
OLP vaksecties	109.007	131.000	103.626
ICT verbruik	28.008	18.000	13.273
ICT hardware	9.471	0	6.256
ICT abonnementen	181.867	184.500	85.278
Schoolboeken	489.579	526.500	542.050
4.4.2 <u>Inventaris en apparatuur</u>	<u>1.048.988</u>	<u>1.062.400</u>	<u>974.437</u>
MR/OR/GMR	1.338	6.250	3.545
Examens	28.620	19.000	11.336
Excursies	3.889	14.750	12.281
Bestedingen activiteiten overig	103.465	62.925	164.341
Uitgaven overige projecten	10.000	20.000	0
Projectgelden innovatie beleid	1.484	5.000	1.358
Overdracht Samenwerkingsverband schoolbesturen reg	0	10.000	12.310
Overdracht bekostiging Rutterregeling (41202)	217.127	214.000	181.902
Representatiekosten overig / derden	570	1.000	2.201
PR/communicatie	29.914	30.200	31.988
Overige uitgaven	23.606	23.000	20.500
4.4.5 <u>Overige</u>	<u>420.013</u>	<u>383.125</u>	<u>421.262</u>

Financiële baten en lasten

	Realisatie 2018 €	Begroot 2018 €	Realisatie 2017 €
6.1 Financiële baten			
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	<u>333</u>	<u>2.000</u>	<u>0</u>
<u>Financiële baten</u>	333	2.000	0
6.2 Financiële lasten			
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	<u>-139.565</u>	<u>-143.309</u>	<u>-140.988</u>
<u>Financiële lasten</u>	-139.565	-143.309	-140.988
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u><u>-139.232</u></u>	<u><u>-141.309</u></u>	<u><u>-140.988</u></u>

Verplichte Toelichting

Model E: Verbonden Partijen

Naam	Juridische vorm 2018	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018 €	Resultaat 2018 €	Art 2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
Tobiasschool PO: Samenwerkingsverband ZOUT (swv Primair Onderwijs Zuidoost Utrecht)	Stichting	Zeist	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.
Stichtse Vrije school: Samenwerkingsverband VO Zuidoost Utrecht	Stichting	Zeist	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.
Novalis College: RSV PVO (Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland)	Stichting	Eindhoven	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.
Karel de Grote College: Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o.	Stichting	Nijmegen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.

WNT-verantwoording 2018

Bezoldigingsmaximum

Het bezoldigingsmaximum in 2018 is € 146.000. Dit bedrag behoort tot de bezoldigingsklasse D en is opgebouwd door middel van 10 complexiteitspunten:

- Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
- Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	2
- Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	4
Totaal	10

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	F.L. Ebskamp	A.W. de Geus
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/8	1/11 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,8914	1,0000
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 52.884	€ 17.489
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.375	€ 2.453
<i>Subtotaal</i>	€ 61.259	€ 19.942
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 86.644	€ 24.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 61.259	€ 19.942
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	F.L. Ebskamp	A.W. de Geus
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	0,8914	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 75.101	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.782	
<i>Subtotaal</i>	€ 86.883	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 125.687	
Totale bezoldiging	€ 86.883	

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	P. Kolff	L. Scheeres	M. Trouw
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 3/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 2.561	€ 1.363	€ -
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 20.220	€ 14.600	€ 14.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	P. Kolff	L. Scheeres	M. Trouw
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 2.271	€ 1.256	€ 1.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 21.150	€ 14.100	€ 11.048

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

bedragen x € 1	H.M. de Loor	M.J.C.P. Liebregt	J.J.P.M. Spijkers
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 3/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 1.976	€ 1.833	€ 1.350
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 13.480	€ 14.600	€ 14.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	H.M. de Loor	M.J.C.P. Liebregt	J.J.P.M. Spijkers
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 1.718	€ 1.666	€ 1.659
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 14.100	€ 14.100	€ 14.100

bedragen x € 1	T. Cop
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	€ 1.424
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 14.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
bedragen x € 1	T. Cop
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	€ 1.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 14.100

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

2018

€

Het voorstel van de resultaatbestemming is als volgt:

Toegevoegd aan de algemene reserve

876.078

Toegevoegd aan de bestemmingsreserve (publiek)

0

Resultaat 2018

876.078

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2019 wordt een start gemaakt met de geplande uitbreidingsnieuwbouw van het Novaliscollege.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

College van bestuur

A.W. de Geus

College van Bestuur

Raad van Toezicht

E.G.M. Roemer

voorzitter

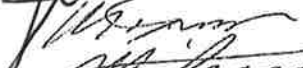
L. Scheeres

lid

M. Trouw

lid

M.J.C.P. Liebregt

lid

T. Cop

lid

Datum vaststelling jaarrekening:

Nijmegen, xx xxxxx 2019

17 juli